

BUDAPEST
1990
VINERI 10 NOIEMBRIE 2000 • ANUL III [L] NR. 45

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Pe bolta Apateului a apărut Luceafărul

Rectorii din România au vizitat comunitatea noastră

Noul președinte nu va fi de naționalitate?

CALENDAR ORTODOX

- 13 noiembrie, luni – † Sf. Ierarh Ioan Gură de Aur, patriarhul Constantinopolului
14 noiembrie, marți – Sf. Ap. Filip; Sf. Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului (Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului)
15 noiembrie, miercuri – Sf. Mc. Gurie, Samona și Aviv; † Cuv. Paisie de la Neamț (Începutul Postului Crăciunului)
16 noiembrie, joi – † Sf. Ap. și Evanghelist Matei
17 noiembrie, vineri – Sf. Grigorie Taumaturgul, episcopul Neocezareei; Sf. Ghenadie, patriarhul Constantinopolului
18 noiembrie, sâmbătă – Sf. Mc. Platon, Roman și Zahau
19 noiembrie, duminică – Sf. Prooroc Avdie; Sf. Mc. Varlaam, Azi, Agapie și Iliodor Duminica a XXVI-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina); Ap. Efes V, 8–19; Ev. Luca XII, 16–21; Glas 5; Voscr. 11

AGENDĂ

13 noiembrie

1784 – Valentin Haüy întemeiază la Paris prima școală pentru nevăzători din lume.

1909 – se naște, la Slatina, scriitorul și dramaturgul de origine română Eugen Ionescu.

1975 – s-a născut atleta română Gabriela Szabo.

14 noiembrie

1710 – Dimitrie Cantemir este numit domnitor al Moldovei.

15 noiembrie

1868 – s-a născut biologul Emil Racoviță.

1918 – are loc unirea Bucovinei cu România.

1932 – a murit sergentul Constantin Țurcanu, erou al Războiului de Independență, imortalizat de Vasile Alecsandri în "Peneș Curcanul".

16 noiembrie

1816 – s-a născut, la Bistrița, poetul, traducătorul și eseistul Andrei Mureșan. Este autorul poeziei „Un răsunset”, cunoscută sub numele de „Deșteaptă-te române!”.

17 noiembrie

1944 – A încetat din viață poeta Magda Isanos, exponentă a liricii feminine românești.

1989 – au avut loc manifestațiile studentești de la Praga, care au marcat începutul „Revoluției de catifea”.

18 noiembrie

1906 – s-a născut, la Craiova, pictorul Corneliu Baba.

19 noiembrie

1912 – s-a născut George Emil Palade, biolog, primul român laureat al Premiului Nobel.

1919 – la București moare Alexandru Vlahuță, poet, prozator și gazetar. Al. Vlahuță este un epigon eminescian în poezie, prozator cu înclinații didactice, și un reprezentant al realismului pitoresc.

1939 – s-a născut președintele României, Emil Constantinescu.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Bustul lui Mihai Eminescu la Apateu
(Foto: Eva Iova)

Rectorii din România au vizitat comunitatea noastră

Consiliul Național al Rectorilor din România și-a ținut sesiunea de toamnă la Arad. Doamna dr. Lizica Mihuț, rector al Universității de stat Aurel Vlaicu din Arad, care cunoaște de mai mulți ani comunitatea românească din Ungaria, a propus ca reprezentanții celor 56 universități de stat din România să se deplaseze, în ultima zi a lucrărilor, la Giula. Astfel, vinerea trecută, la 3 noiembrie, la Centrul Cultural Român, rectorii din România au fost primiți de către conducerea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și alți reprezentanți ai comunității noastre.

După ce președintele AȚRU Traian Cresta a salutat oaspeții, a luat cuvântul profesorul Sergiu Chiriacescu, președintele Consiliului Național al Rectorilor din România, care a accentuat că un popor se poate menține numai prin biserică, învățămînt și armată, și numai dacă acestea trei sînt puternice, atunci vom putea arăta o deschidere spre Europa. Iar noi, vecinii, a subliniat în continuare domnul Chiriacescu, trebuie să ne înțelegem și să colaborăm.

Profesorul Gheorghe Petrușan, de la Catedra de Română din Seghedin, a fost solicitat să prezinte învățămîntul românesc din Ungaria, în primul rînd învățămîntul superior, catedrele de română de la Szarvas, Bichișciaba, Seghedin și Budapesta. Domnul Petrușan a accentuat că aici, la periferia românismului, e greu să menții limba, cultura poporului din care ne tragem. Despre situația catedrei din Seghedin s-a amintit că în ultimii ani a scăzut numărul tinerilor români din țara noastră, care vor să-și continue studiile la Seghedin, și că țara-mamă, România, înseamnă o adevărată concurență pentru că tot mai mulți tineri pleacă la studii în România. Profesorul Petrușan a mai menționat că în Ungaria nu se pot face studii universitare exclusiv în limba română. Totodată s-a declarat că ar fi bine dacă s-ar rezolva într-o formă instituționalizată și trimiterea cărților românești pentru bibliotecile noastre, precum și pentru biblioteca catedrei din Seghedin.

Directorul Liceului Românesc Ion Budai a informat rectorii din România (care au fost însoțiți și de reprezentanți ai ministerelor de externe și de învățămînt), că în ultimii zece ani deseri au trecut pe la Giula politicieni români, chiar și președinți sau premieri ai țării. Domnul Budai, care a schițat începuturile învățămîntului românesc pe aceste meleaguri, a accentuat că cele trei elemente de bază: familia, biserica și școala, niciodată nu au fost concomitent la fel de puternice, ceea ce a reieșit și din nivelul de pregătire a generației tinere. Astăzi familia este cea mai slabă, adică: dacă copilul nu

aduce de acasă cunoștințe de limbă română, școala și biserica nu poate recupera această pierdere.

Prorectorul Universității

Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca a informat asistența despre bunele lor relații cu catedra de română din Seghedin, unde pînă acum au fost trimiși 4 lectori. Un alt participant, venit tot din Cluj, președintele Uniunii Scriitorilor din oraș, a amintit că în România sînt cunoscuți numai doi scriitori de-ai noștri: Gheorghe Petrușan și Maria Berényi. Domnia sa a venit cu

accentuat: dacă românii din Ungaria nu se vor implica mai accentuat în viața spirituală din România, nu au nici o șansă de a-și menține identitatea.

La întîlnirea cu rectorii din România au mai fost prezenți Prea Sfințitul Sofronie, episcopul românilor ortodocși din Ungaria (care, în cursul după-amiezii, i-a primit pe oaspeții români și la Catedrala Sf. Nicolae), doamna Crina Prunariu, consilier la Ambasada României de la Budapesta, Andrei Oancea, consul general la

Seghedin, Ana Oros Simon, consilier principal la Ministerul de Învățămînt, Ștefan Frățean, director la Oficiul pentru Minorități și Emilia Martin, reprezentant al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria.

La întîlnirea de la Giula, alți rectorii din România, cît și reprezentanții românilor din Ungaria au căzut de comun acord că a trecut perioada cînd se

Traian Cresta și Sergiu Chiriacescu

propunerea ca scriitorii, poeții români din Ungaria să se includă prin ei, adică prin Uniunea Scriitorilor din Cluj, în Uniunea Scriitorilor din România. S-a

construiesc numai „poduri cu flori”. De pe acum trebuie să trecem la fapte concrete, la legături instituționalizate.

Eva Iova

Conviețuire în Europa

Institutul Maghiar de Cultură organizează în zilele de 17–18 noiembrie conferința internațională culturală a minorităților din Europa. Sub titlul de „Conviețuire în Europa – 2000”, întîlnirea care va avea loc la Universitatea Szent István din Gödöllő își propune să dezbată posibilitățile păstrării valorilor comune europene. Tema principală a conferinței va fi relația minorității, ca unitate culturală, față de cultura majorității.

În cadrul conferinței va avea loc și o masă rotundă la care sînt invitați să participe președinți autogovernărilor pe țară ale minorităților și intelectuali mai de seamă a naționalităților din Ungaria. Din România va sosi Mircea Sabin Gherman, președintele Fundației Pro Transilvania și al Ligii Banat-Ardeal, care va vorbi despre regionalismul de tip european și despre șansele de menținere a identității unei minorități.

- va -

Pe bolta Apateului a apărut Luceafărul

„Anul 2000 – Anul Eminescu” a fost sărbătorit și de românii din Ungaria la începutul acestui an, la 15 ianuarie, când s-au împlinit 150 de ani de la nașterea marelui poet român Mihai Eminescu. Cel care avea să devină poetul întregii națiuni române, de acum înainte veghează și asupra comunității noastre. Simbăta trecută românii din Apateu au inaugurat primul bust al lui Mihai Eminescu de pe aceste meleaguri. Din toamna acestui an, puținii români care mai trăiesc în mica comună bihoreană, de fiecare dată când se vor duce la biserică, probabil se vor opri pentru un moment și în fața bustului marelui poet, din fața lăcașului de închinare.

Slăvind-l pe Eminescu cu vers și cîntec

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a organizat în zilele de 3-4 septembrie un tumeu pentru 17 artiști orădeni, care au prezentat un spectacol din poeziile și romanțele poetului național Mihai Eminescu. Români din patru localități din

La Apateu și Bedeu, și oaspeții au fost primiți cu o surpriză: elevii Nicoleta Barabás și Petru Dragui, respectiv Janet Jurca, Anikó Kakócz și Sofia Jurca au recitat poezii de Eminescu. (Imagini despre copiii recitatori găsiți în pagina dedicată tineretului, pagina a 9-a a revistei noastre.) Spectacolele au fost dedicate unui public

Evocarea lui Eminescu la Chitighaz

Ungaria s-au bucurat de aceste momente festive: vineri seara cei din Chitighaz, iar simbăta cei din Aletea, Apateu și Bedeu. Artiștii din Oradea, – actorul Eugen Țugulea, soliștii Iuliana și Florin Chelu, respectiv corul de cameră al Facultății de muzică, condus de maestrul dirijor Avram Geoldeș –,

mai restrîns, unor oameni care au vrut să petreacă cîteva clipe alături de Eminescu, încercîndu-și „baterile” cu sentimente romantice, cu spiritualitate românească.

Punctul culminant al întîlnirilor a fost totuși la Apateu, unde s-a dezvelit bustul de bronz al Poetului. Monumentul a fost sfințit de PS episcop Sofronie, printre oaspeți fiind Mircea Gherboveț, expert guvernamental la Departamentul pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare din cadrul Guvernului României, doamna Crîna Prunariu, consilier la Ambasadă României de la Budapesta, Andrei Oancea, consul general la Seghedin, Traian Cresta, președinte AȚRU. Preotul ortodox Origen Sabău, inițiatorul acestei acțiuni din Apateu a primit participanții cu cuvinte calde și înțelepte. Mai jos cităm cuvintele tînrului paroh Sabău, care desfășoară o misiune religioasă în comunitatea noastră, și care, prin dezvelirea bustului lui Eminescu tocmai aici, și-a înscris numele în marea carte a istoriei românilor din Ungaria.

Poetul Ioan Moldovan
și aleteanul Ioan Selean

ne-au mîngîiat inimile cu cele mai frumoase poezii ale literaturii române: „De-aș avea”, „Și dacă”, „La steaua”, „Criticism mei”, „Luceafărul”, „Doina”.

După 150 de ani, Eminescu este printre noi

»În umă cu 150 de ani, pe cerul literelor românești a răsărit un Luceafăr, ce avea să vegheze soarta scrisului românesc, un Luceafăr ce se numește atât de simplu: Eminescu. Și acest nume, prin tot ce a însemnat a intrat în universalitate.

Despre Eminescu s-a scris mult, dar niciodată totul. Eminescologii, pictorii, muzicienii, sculptorii prin tot ceea ce au creat despre nemuritorul poet, au dorit să-l facă părtaș vieții tuturor.

Affîndu-ne în fața acestui bust al lui Eminescu, care s-a ridicat la noi la Apateu, simțim nevoia să ne închinăm în semn de prețuire adîncă. Noi, cei din Apateu de Cîș, am dorit să ne manifestăm în acest mod dragostea pentru poetul nepereche, pentru că și aici vechea limbă românească a rămas alături de credință, caracteristici ale dragostei de neam.

Este atît de puțîn ceea ce putem să oferim spre cinstirea memoriei Marelui Poet, pentru că, dacă privim cerul și marea, stelele și luna, teii și plopii, întinsele ape, izvoarele și codrul, toate înseamnă dor de Eminescu. Și pentru că am vrut să ne astîmpărăm dorul, din dorul nostru, din dragostea și jertfa Universității Oradea, personal a domnului prof. dr. ing. Teodor Maghiar s-a întrupat Eminescu la Apateu.

Și noi vom rămîne „Rugîndu-ne-ndurărilor, Luceafărului mărilor, Ascultă a noastre plîngerii, Regină peste îngerii, Din neguri te arată, Lumină dulce, clară, O, Maică prea curată și pururea Fecioară, Marie!”

Întrebări în biserică din Apateu

»Mîntuitorul Iisus Hristos vorbind despre cel mai mare Prooroc al Vechiului Testament, Sfîntul Ioan Botezătorul, a înțeles multumile: De ce ați venit în pustie? Să vedeți o trestie? Nu. Ați venit să vedeți un Prooroc.

Vă întreb pe Domniile Voastre, de ce ați venit la Apateu? Să vedeți Apateu? Nu. Ați venit să-l aduceți, să-l vedeți și să-l omagiați cinstindu-l pe Eminescu.

Luceafăr printre stele a răsărit acum 150 de ani pentru a lumina suflete, minți și destine. Astăzi, după 150 de ani, simțim mai mult ca oricînd că ne luminează, dovadă că anul 2000 este an internațional dedicat lui Eminescu.

Eminescu veghează românii din Apateu

Pentru cei care se întreabă ce caută Eminescu la Apateu, le răspund parafrazăndu-l pe Ștefan cel Mare și Sfînt al românilor: Eminescu „Nu este al nostru, nu este al vostru, ci este al urmașilor urmașilor noștri”. Să ne amintim și de faptul că prima poezie publicată de Eminescu a apărut tot pe teritoriul Ungariei, în revista Familia a lui Iosif Vulcan, care apărea în vremea aceea la Budapesta. Maghiara este singura limbă în care opera poetică a lui Eminescu a fost tradusă integral, prima ediție a poeziilor antume datînd din 1934, urmată de o altă versiune în 1939.

El, care a fost atît de singur, se face de azi înainte părtaș vieții noastre din Apateu și nu numai...

Că Eminescu este de azi înainte în Apateu o datorăm domnului prof. univ. dr. ing. Teodor Maghiar, rectorul Universității din Oradea, fapt pentru care îl considerăm fiu al acestei comunități, exprimîndu-ne din tot sufletul recunoștința noastră. Totodată mulțumim domnului prof. dr. Cornel Durgheu, decanul Facultății de Arte și domnului conferențiar Ilarion Voinea, realizatorul acestei lucrări. Dar sîntem recunoscători tuturor celor care v-ați adunat azi aici, în biserică noastră, pentru că fără sprijinul dumneavoastră, al credincioșilor din Apateu, nu puteam face nimic. Ne-ați arătat puterea jertfirii pentru Biserică.

Eminescu a plecat dintre noi, cei vii. Eminescu rămîne mereu cu noi, cei vii, la fel de viu, chiar mai viu decît atunci cînd în lumea lui se simțea „nemuritor și rece”.

Am ridicat aici un bust, ce nu e decît o așchie din muntele Eminescu. L-am înveșmîntat în dragostea noastră, preț de răscumpărare pentru dragostea Lui. Pentru că a trăit singur, a devenit luceafăr și pe bolta Apateului. Pentru că a suferit, l-am mîngîiat cu dragostea noastră, cu poeziile recitate de copiii din Apateu, cu cîntecele interpretate de admirabilul cor al Facultății de Muzică a Universității din Oradea, condus de domnul prof. dr. Avram Geoldeș, decan al acestei facultăți, cu recitalul impresionant al actorilor Teatrului de Stat din Oradea.

Și pentru că n-am avut mare, și nici sicriu din tinere ramuri, și nici flamuri, i-am pus chipul sculptat în bronz față în față cu biserica, pentru că ne-a învățat că Dumnezeu este Tatăl poporului român, iar Mama sa este Biserica Ortodoxă.

În drum spre Emaos, Luca și Cleopa i-au spus Mîntuitorului rugîndu-l „rămîi cu noi, Doamne”. Și noi te rugăm, nemuritorule Eminescu, „rămîi cu noi, sîntem atît de singuri...”

Preot paroh Origen Sabău

Pagină realizată de Eva Iova
și Ioan Cozma

Publicul din Bedeu la spectacolul de poezii și romanțe

Comentariul săptămânii

Noul președinte nu va fi de naționalitate?

Șefii organizațiilor de reprezentanță minoritară se cam miră de
Oschimbarea președintelui Oficiului pentru Minorități

Săptămîna trecută am mai informat despre probabila schimbare a lui *Doncsev Toso*, președintele Oficiului Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria. Motivele nu sînt prea cunoscute publicului mai larg, dar oricum se poate presupune că în dosul demiterii stau luptele din coaliția guvernamentală. Ministerul Justiției e un portofoliu al Forumului Democrat Maghiar, cel mai mic partener de coaliție al Tinerilor Democrați, susținătorii politici ai actualului președinte de Oficiu. Chiar de la bun început, de cînd OMNEU a ajuns de la Cămară sub oblăduirea Ministerului Justiției, acest fapt s-a dovedit un motiv de tensiune. S-a pus doar întrebarea: pînă cînd se poate menține această situație? Răspunsul l-am primit, nu demult, din presă, în care s-a anunțat că, începînd cu 10 noiembrie, *Doncsev Toso* va fi demis din funcția de președinte, funcție care, de fapt, n-ar trebui să depindă de coloritul politic. Dar ce nu depinde la noi de politică? Pînă la încheierea acestei ediții, nu am reușit să obținem informații sigure, dar mai mult ca probabil se pare că în ziua cînd dumneavoastră citiți aceste rînduri, domnul *Doncsev*, care și pînă în 1998 s-a dovedit deosebit de activ în viața publică minoritară, nu va mai fi președintele Oficiului. La începutul anilor '90, domnului a fost președintele Mesei Rotunde a Minorităților, for care a conlucrat vehement la elaborarea Legii pentru Minorități. Mai tîrziu a devenit președintele Autogovernării pe Țară a Bulgarilor din Ungaria. În timpul celor doi ani, cînd se afla în fruntea OMNEU, românii au avut ocazia să-l cunoască bine pe *Doncsev Toso*, dînsul dovedindu-se un eficient intermediator între guvern și minoritatea românească, asupra căreia s-au năpustit tot felul de elemente dubioase cu pretenția de a participa în autogovernarea românească. Oficiului i se poa-

te mulțumi că plîngerile naționalității noastre au ajuns și pînă la urechile premierului, care a intervenit tranșant pentru a suprima situația incomodă, chiar jenantă din punct de vedere diplomatic. În același timp, Ministerul Justiției nu s-a dovedit prea preocupat de modificarea urgentă a legii electorale, prin care s-ar fi putut împiedica intrarea aventurierilor în reprezentanțele minorităților. La ora actuală, soarta președintelui OMNEU este în mîna primului ministru, care are dreptul demiterii la propunerea portofoliului justiției. Și ce se va întîmpla? După toate probabilitățile, premierul nu se va împotrivi dorinței ministrului pentru a păstra pe cea atît de fragedă din coaliție. Politica este ca și fotbalul. Cine intră în joc atașîndu-se unei anumite echipe, degeaba e jucător bun, dacă antrenorul nu-l suferă și are deja propriul lui favorit pentru postul respectiv.

În aceste condiții au fost invitați președinții reprezentanțelor pe țară ale

minorităților din Ungaria într-o vizită la Oficiu. Acolo s-au întrevăzut, mai mult ca sigur, pentru ultima oară cu *Doncsev Toso* în calitate sa de președinte. În urma întîlnirii, *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria ne-a informat că o bună parte a discuțiilor nu este publică. Se poate aprecia însă că reprezentanța noastră – este lesne de înțeles – a fost mulțumită cu activitatea lui *Doncsev Toso*, respectiv a Oficiului, și regretă actuala decizie – ne-a declarat *Traian Cresta*. Părerea este împărțită și de majoritatea celorlalte autogovernări. Cei opt președinți sosiți la întîlnire au hotărît formularea unei scrisori adresate ministrului justiției *Dávid Ibolya*, prin care își vor exprima nedumerirea față de alegerea candidaților la postul de președinte al OMNEU. Nici *Farkas Gabriella*, nici *Báthory János* nu provin din rîndul minorităților, ceea ce înseamnă că, în cazul denumirii oricăruia dintre cei doi, s-ar întrerupe o practică întemeiată, care pînă acum a fost acceptată de minorități. Nicidecum n-ar fi bine, ca tocmai la 10 ani de existență, în fruntea Oficiului guvernamental să ajungă un președinte care nu se leagă nici prin rădăcini de vreo minoritate națională din Ungaria. – este opinia șefilor reprezentanțelor la nivel național ale minorităților.

Ștefan Crăsta

Emil Constantinescu a menținut

Pacea și înțelegerea între români și maghiari

Președintele Emil Constantinescu a declarat, vinerea trecută, la Sfîntu Gheorghe, că în cei patru ani cît a condus România, a reușit să-și îndeplinească principalul scop al mandatului său: menținerea păcii și a înțelegerii între români și maghiari. „Județele Covasna și Harghita reprezintă un simbol al înțelegerii dintre două etnii, reprezentînd un laborator mon-

dial”, a declarat Emil Constantinescu. „În aceste două județe s-a realizat un model de înțelegere pentru România, pentru Europa și pentru lumea întreagă.” Președintele Constantinescu a declarat că România va putea solicita altor state un altfel de tratament pentru românii minoritari, atît timp cît România tratează minoritățile ca pe niște parteneri egali.

Academia de Științe va înființa un institut de cercetare a minorităților

Academia Maghiară de Științe planuiește înființarea, de la 1 ianuarie 2001, a unui institut de cercetări a minorităților naționale și etnice din Ungaria. În țara noastră, cercetările asupra acestui domeniu nu au un fond instituționalizat, ele nu sînt coordonate în măsura cuvenită. Prin urmare, rezultatele cercetărilor din diferitele regiuni nu sînt reprezentate nici pe plan național, precum nici pe plan internațional. Despre înființarea Institutului de Cercetări a Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria, adunarea generală a Academiei de

Științe va decide la ședința de vineri, 10 noiembrie. În programul științific va ocupa un loc esențial cercetarea romilor și analizarea asimilării minorităților din Ungaria. Institutul își propune să devină un atelier mic – cu 13 cercetători și doi administratori – care să îndeplinească în primul rînd sarcini de coordonare. Atelierul de cercetări va gospodări anual din 45 de milioane de forinți, din care 33 de milioane vor consacra cercetărilor naționalităților etnice, iar 12 milioane pentru cercetările comunității evreiești din Ungaria. MTI

Congresul spiritualității românești

Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni și Fundația Forumul Mondial al Românilor organizează, în perioada 10-12 noiembrie a.c., cea de-a IV-a ediție a Congresului spiritualității românești, la Băile Herculane. Lucrările vor avea loc în plen,

pentru a se oferi informații privind viața, înfăptuirile și nevoile societăților și organizațiilor din comunitățile românești și emigratie, precum și pe secțiuni, pentru a se da amploarea necesară problemelor politice, sociale, bisericești, culturale și istorice.

Ministrii cultelor din Balcani au discutat la București despre

Relațiile Bisericii cu statul

Ministrii cultelor din țările balcanice s-au întîlnit pentru prima oară, săptămîna trecută, la 31 octombrie, la București. Au fost prezenți miniștrii de resort din Albania, Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Republica Macedonia, Republica Moldova, Turcia, Ucraina, Ungaria și România și au discutat, timp de trei zile, despre relațiile Bisericii cu statul și legăturile dintre biserici. O mare parte a dezbaterilor au vizat libertățile religioase, în special ale minorităților naționale și relațiile lor cu majoritatea.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist s-a întîlnit în prima zi, marți, cu miniștrii cultelor din țările balcanice. Patriarhul a afirmat că popoarele din Balcani au de luptat cu moștenirea comunistă și, din această cauză, trebuie să colaboreze și să-și fie aproape unul-altuia, într-un dialog permanent.

PF Teoctist a fost bucuros să salute la București delegația Serbiei și l-a felicitat pe Patriarhul Pavel pentru rolul său în eliberarea poporului său, considerîndu-l „o pildă de suferință și rugăciune”. „Vom face ca Biserica noastră Ortodoxă să sprijine apropierea, unitatea și libertatea popoarelor noastre, să nu se mai repete ororile războiului din ultimele decenii”, a afirmat PF Teoctist.

Secretarul de stat pentru culte din Guvernul român, *Nicolae I. Brânzea*, a pledat pentru sprijinirea financiară a cultelor, pentru a se putea redresa după cei 50 de ani de comunism. *Nicolae Brânzea* consideră că „statul trebuie să se implice să ajute organizațiile religioase să se poată integra în sistemul economiei de piață, unde problema financiară e atît de importantă”.

După presa din România

Uniunea culturală propune înființarea Consiliului redacțional

Asigurarea unui control cât mai larg asupra muncii redacționale de la singurul săptămânal al românilor din această țară a constituit problema dezbătută la ședința din 27 octombrie 2000 de către Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, care este Editorul responsabil al săptămânalului Foaia românească. Reprezentanța organizației civile inițiază în acest sens constituirea Consiliului redacțional al Foii. Propunerea prevede ca acest corp să primească competențe substanțiale. Tezele inițiativei au fost trimise spre apreciere organizațiilor românești reprezentative. Constituirea Consiliului se prevede încă în acest an. Se pretinde însă ca noul organ să respecte întru totul dreptul de exprimare liberă în presă al persoanelor și al diferitelor grupări ale românilor din Ungaria.

Redacția săptămânalului Foaia românească a reușit, într-un timp relativ scurt, să majoreze considerabil numărul abonaților. Tot mai mulți cititori apreciază în mod pozitiv schimbările introduse în ultimul timp în munca de redactare. Există însă și alte păreri, exprimate chiar de organizații și instituții reprezentative.

Părerii diferite despre Foaie

Centrul Eparhial al bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, în scrierea din numărul 41, pagina 5 din 13 octombrie 2000 a Foii românești susține că în paginile săptămânalului „se varsă sistematic atîta otravă”. Mai mulți membri ai Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) au considerat munca profesională de la Foaie drept necorespunzătoare. În cadrul ședinței Prezidiului AȚRU din 22 septembrie 2000, vicepreședintele *Gheorghe Gros* a accentuat că, deși săptămânalul românesc s-a îmbunătățit, reprezentanța românească pe țară nu primește în paginile revistei spațiu adecvat. Ca soluționare a propus înființarea unei publicații proprii a AȚRU. Ideea a fost împărtășită și de *dr. Gheorghe Ruja*, primarul din Micherechi, care a considerat că Foaia românească a prezentat „în mod tendențios” mai multe evenimente legate de viața satului românesc. Tot la această ședință, *dr. Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria a subliniat că numai o „foa-

ie comună” ar calma spiritele. Revista cu o tradiție de 50 de ani este administrată de o organizație civilă, de către Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU). De când au apărut mai multe organizații de sine stătătoare și la români, mai multe dintre acestea ridică problema dreptului lor de influențare directă asupra Foii. *Dr. Gheorghe Petrușan*, șeful Catedrei de română a Institutului pedagogic din Seghedin, în numărul 18 (pagina 5 din 5 mai 2000) al Foii românești reamintește că între anii 1992 și 1996 exista o formulă de reprezentanță a diferitelor interese asupra Foii, un Comitet editorial constituit de către Uniunea Culturală (atunci Uniunea Românilor din Ungaria) care integra în mare parte specialiști în ziaristică, precum reprezentanții diferitelor organizații. Profesorul universitar susține că desființarea acestui organ, care a asigurat Foii autonomia editorială, distanțînd-o cu ajutorul acestui Comitet de conducerea politică de atunci, a fost o greșeală.

Corp reprezentativ cu competențe substanțiale

Avînd în vedere solicitările exprimate în acest sens de către organizații reprezentative și personalități de seamă din rîndul românilor din Ungaria, Prezidiul Uniunii a hotărît constituirea unui Consiliu redacțional al Foii românești. Scopul înființării acestui organ obștesc de specialitate este asigura-

rea unui control cât mai larg asupra muncii de redactare de la ziar. Propunerea prevede ca acest corp să primească competențe substanțiale. Toate acestea însă în așa fel, ca noul organ să respecte întru totul normele profesionale ale ziaristicii, autonomia, libertatea și independența atelierului redacțional și al ziaristului, precum dreptul de exprimare liberă și informare corectă în paginile revistei Foaia românească.

Consiliul nu va împiedeca exprimarea liberă

Prezidiul Uniunii propune ca sarcinile și competențele Consiliului redacțional să cuprindă dreptul la stabilire a principiilor profesionale de redactare, aprecierea sistematică a respectării acestor considerente de specialitate. De asemenea, Consiliul ar avea sarcina și competența să elaboreze concursul publicat pentru ocuparea postului de director al Foii. Tot acest corp ar formula propunerea nominală con-

cretă privitoare la persoana directorului, primind și dreptul de acord (sau veto) în denumirea persoanei în funcția de director. Corpul ar avea și sarcina să analizeze eventualele obiecții, reclamații formulate pentru cazuri concrete de către persoane, comunități, grupări sau instituții referitoare la cele apărute în paginile Foii românești.

Se propune ca membrii Consiliului să fie delegați ai organizațiilor și instituțiilor culturale românești reprezentative. Astfel, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria ar primi dreptul de delegare a 2 membri, iar Episcopia Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, Școala generală și Liceul „N. Bălcescu” din Giula, Catedra de Română a Institutului Pedagogic din Seghedin, Adunarea Baptistă Română din Micherechi și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria ar avea câte un singur membru în Consiliu. Uniunea Culturală, ca ini-

țiator a Consiliului, a convenit ca delegatul său să fie un specialist din domeniul ziaristicii, dar care nu face parte din conducerea Uniunii.

Noul comitet se va constitui încă în acest an

Tezele formulate de Prezidiul UCRU cu privire la constituirea Consiliului redacțional au fost trimise mai multor organizații românești din țară. De altfel, inițiativa constituirii corpului cu competențe considerabile pentru presa scrisă a fost deja prezentată pentru AȚRU încă în luna martie 2000, dar atunci Autogovernarea pe țară n-a reacționat la această inițiativă. De această dată, documentul a fost lucrat pe paragrafe, înaintîndu-se în acest fel diferitelor organizații, inclusiv pentru AȚRU. Constituirea Consiliului redacțional al revistei Foaia românească se prevede pentru luna decembrie anul curent.

Șt. Frătean

Mugur Isărescu și Orbán Viktor au inaugurat un nou punct de frontieră

Foto: Jurnal Bihorean

După zece ani de discuții bilaterale, guvernul român și cel maghiar au reușit să deschidă două noi puncte de frontieră între cele două țări. *Mugur Isărescu* și *Orbán Viktor* își trec aceste obiective la capitolul realizări. Cei doi șefi de guverne au avut prima întrevvedere în acest sens în luna aprilie. În urmă cu două săptămâni, *Mugur Isărescu* și *Orbán Viktor* au tăiat panglica punctului de trecere al frontierei dintre Cenad și Kiszombor.

„Evenimentul de azi demonstrează că guvernele celor două țări se ocupă nu numai de strategii, ci și de chestiuni utile, importante pentru oameni. Mai demonstrează apoi determinarea celor două țări de a merge împreună spre Europa”. Referitor la relațiile româno-maghiare, premierul român a ținut să declare: „În ciuda ciclurilor politice, baza relațiilor româno-maghiare este excelentă”. Poziția șefului Executivului de la București este îm-

părtășită și de omologul său maghiar. „Faptul că în mai puțin de o lună între România și Ungaria s-au deschis două puncte de frontieră – Cenad-Kiszombor și Valea lui Mihai-Nyírábrány – și urmează deschiderea celui de-al treilea punct, la Satu Mare-Petia, demonstrează că baza relațiilor noastre este foarte solidă”, a declarat premierul *Mugur Isărescu*.

„În mileniul trei, granițele nu trebuie să separe oamenii unii de alții. După secolul XX, care a chinuit cele două popoare, urmează secolul XXI, care va fi secolul cel mare al Europei Centrale. Unele semne ale dezvoltării țărilor dintre Marea Adriatică și Marea Baltică se văd, iar ritmul lor de dezvoltare îl depășește pe cel al țărilor din Europa de Vest. Sîntem convinși că și România va face parte cu succes din această categorie”, – a mai apreciat premierul maghiar. -10-

O zi de bucurie petrecută în România

Miercuri, 25 octombrie, un grup de 45 credincioși de la Biserica Baptistă Română din Micherechi a făcut o vizită la Oradea. Este bine cunoscut faptul că în acest frumos oraș din România se află o puternică comunitate evanghelică. În cadrul acestei comunități își desfășoară activitățile mai multe instituții creștine. Grupul nostru a vizitat doar o parte dintre aceste instituții, deoarece timpul a fost prea scurt.

Primul popas a fost la Liceul Baptist Emanuel. Aici am fost primiți cu căldură de către directorii liceului profesor *Mircea Georgescu* și *Florin Negruț*. Am vizitat mai multe clase, unde ne-am întâlnit și cu elevii.

Următoarea oprire a fost la Liceul Penticostal Betel. Aici am fost primiți de directorul liceului prof. *Florian Secară* și unul dintre cadrele didactice, profesorul *Onisim Cosma*. Am vizitat și aici mai multe clase, și am avut un moment de rugăciune și cântare împreună cu elevii din clasa a X-a. Dirigintele *Iuliu Centea* ne-a îndemnat să rostim împreună rugăciunea Tatăl Nostru în trei limbi - română, engleză și maghiară.

Am continuat șirul de vizite la Universitatea Emanuel. Aici studiază câțiva tineri din Micherechi: *Kiti Cefan*, *Janet Cefan*, *Aurel Pap*, *Gheorghe Pătaș* și *Romulus Câmpian*. Am fost primiți de către secretarul șef *Marcela Țărău*, care ne-a condus la Bibliotecă și la Capela Universității. Ora la care am ajuns noi acolo era chiar timpul de capelă, așa că am participat și noi la această întâlnire a profesorilor și studenților. Am fost salutați acolo de rectorul Universității conf. univ. dr. *Paul Negruț*, iar copiii au cântat un cântec care a stîrnit aplauzele întregii săli. După întâlnirea de la capelă am vizitat camerele în care locuiesc studenții din Micherechi. Ne-am bucurat să-i găsim în condiții foarte bune și mai ales faptul că sînt bine apreciați și ne fac cinste prin activitatea lor.

După aceste vizite am luat o pauză de masă la restaurantul Bihoreana, unde am avut plăcuta surpriză să aflăm că directorul complexului Bihoreana este soțul cunoscutei cîntărețe

părat cărți. Ultima stație a fost la Orfelinatul Felix. Aici am întâlnit copii care au rămas fără adăpost, dar care acum sînt îngrijiți și educați în acest centru creștin. Am fost impresio-

În campusul studențesc

de muzică creștină *Elisabeta Ficuț Groza*. După o masă românească, am continuat vizitele.

Ne-am oprit la Radio Vocea Evangheliei, unde

nați de căldura sufletească și de dragostea cu care sînt înconjurați acești copii. De asemenea, condițiile de care se bucură sînt asemănătoare cu condițiile pe

În fața Universității Emanuel

am vizitat studiourile de producție și emisie. Am aflat în felul acesta cum și unde se produc programele, pe care noi le ascultăm pe frecvența 92,1 MHz.

care le au copiii în familii.

A fost o zi frumoasă, cu multe amintiri, cu experiențe noi, care ne leagă mai mult unii de alții.

Participarea la „capelă”

Am vizitat de asemenea Societatea Misionară Română și Editura Cartea Creștină, de unde mai mulți dintre noi și-au cum-

Dorim în încheiere să mulțumim și pe această cale Fundației pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria pentru ajutorul acordat în realizarea acestui proiect. — Nico —

Foto: Aurel Pap

Neemia, slujitorul Domnului

„Una dintre ironiile remarcabile ale istoriei este ignorarea completă a rangurilor și a titlurilor în judecățile finale asupra altora. Aprecierea finală a oamenilor arată că istoria nu ia deloc în seamă rangul sau titlul cu care s-a născut omul sau slujba pe care a avut-o, ci numai calitatea faptelor sale, caracterul minții și al inimii sale.” (Samuel Brengle)

În articolul de față ne propunem să pătrundem viața unui om, pentru a ne însuși din tezaurul minții și inimii lui dăruite timp de o viață întreagă „*Dumnezeului cerurilor, Dumnezeului mare și înfricoșător*” (Neemia 1.5).

În primul rând trebuie să menționăm despre contextul cărții lui Neemia și anume — refacerea unei națiuni. Aproximativ cu 150 de ani înainte (587 î. Cr.), babiloniienii jefuiseră Ierusalimul și partea de sud a împărăției lui Iuda, ducând oamenii în robie. Dar, după ce Babilonul a fost cucerit de persani, regele Cyrus a schimbat politica Babilonului și în anul 538 î. Cr. a permis unor grupuri de evrei să se întoarcă la Ierusalim. Primele inițiative ale acestora au constatat în zidirea unui altar și rezidirea Templului. O altă prioritate a fost să asigure din nou apărarea cetății. În anul 445 î. Cr., Neemia vine la Ierusalim să termine această lucrare, edificarea zidurilor cetății.

Dar cine a fost acest Neemia sau în virtutea cărei slujbe a putut să-și asume această mare responsabilitate de construire a zidurilor Ierusalimului?

Neemia era paharnic la curtea împăratului Artaxerxes, care a domnit pe tronul Persiei între anii 464 î. Cr. și 423 î. Cr. Numele de Neemia înseamnă „Dumnezeu aduce mângâiere”, „Dumnezeu mângâie” sau „Dumnezeu care mângâie întristarea”. Numele său ne ajută să descifrăm puțin din tabloul familiei în care s-a născut Neemia, putem face cunoștință cu părinții lui care doareu o mângâiere. Trăind viața aspră a robiei, părinții acestui copil știau că numai Dumnezeu poate aduce mângâiere și astfel i-au dat copilului numele de Neemia. Și poate înțelegem idealul pe care acești părinți l-au pus în fiul lor. Copilul acesta știa că se numește Neemia — Dumnezeu mângâie — și aceasta a constituit o provocare pentru el de a trăi într-un mod în care să-i facă cinste Dumnezeului care mângâie.

Frumusețea caracterului său se oglindește în însuși faptul de a fi investit într-o slujbă atât de importantă. Având în vedere că au fost în joc atât siguranța unui conducător puternic, cât și stabilitatea Imperiului Persan, putem fi siguri că numirea lui nu s-a făcut la întâmplare. Calitățile sale personale cu siguranță au fost bine testate. Pentru o astfel de slujbă se cerea un om cu un caracter stabil, ochi ager, inteligență ascuțită, bun simț, tact, simț pentru detalii, inițiativă și capacitatea de a pătrunde intrigile de la palat.

Pastor Daniel Burtic

Programul de duminică al bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc

ora 9.30 și 14.00 — serviciu divin

Chitighaz

ora 9.00 — oră de rugăciune
ora 10.00 și 15.00 — serviciu divin

Micherechi

ora 9.00 — oră de rugăciune
ora 10.00 și 17.00 — serviciu divin

Din biblioteca
micului creștin

Să cinstim oamenii, nu hainele lor!

Odată, Dumnezeu și cu Sfântul Petru umblau pe pământ, însă rău îmbrăcați, parcă erau cei mai săraci oameni.

Cum umblau ei așa, au ajuns într-un sat unde era o nuntă. Ce-i vine prin gând Sfântului Petru, că numai ce zice către Dumnezeu:

– Să mergem, Doamne, și noi la nuntă, că uite ce mai de lume, și pe lângă cei mulți, vom fi și noi primiți.

– Să mergem, zise Dumnezeu cam cu jumătate de gură, știind ce are să se întâmple.

Și astfel s-au dus, au intrat în curte, dar nu s-a uitat nimeni la ei. Sfântul Petru, mai îndrăzneț, cum era el, L-a împins pe tovarășul său mai mult cu sila până la ușă, crezând că se va găsi un creștin al lui Dumnezeu care să-i poftască și pe ei în casă și să-i așeze la masă.

Degeaba, căci toți se uitau nedumeriți la ei, iar unii chiar întreba: „Cine a chemat pe sărăcăcioșii aceștia să vină aici?”

Dacă au văzut că nu le merge, au plecat. Însă cum se depărtau de sat, gândind la răutățile lumii acesteia, zise Sfântul Petru către Dumnezeu:

Doamne, mare este puterea Ta!

Fă ca hainele noastre să fie numai aur și pietre scumpe! Mai fă și o trăsură cu niște cai, cum nu s-au mai văzut, nici nu s-au mai pomenit, și după asta să ne întorcem la nuntă.

– Facă-se după voia ta, Petre!

Îndată s-au schimbat hainele de pe ei și iată-i în trăsură ca niște feciori de împărați, mergând la casa cu nuntă.

S-au oprit la poartă și au strigat:

– Ei, oameni buni!

– Socrule mare, ieși afară, că niște boieri au venit la noi, zice unul dintre nuntași.

– Ei, oameni buni! au mai strigat cei de la poartă.

Îndată, îndată, zise socrul, ieșind afară.

– Bună-zuua, moșule.

– Mulțumim Domniilor Voastre.

– Dar nu știi dumneata aici, în sat, un om la care am putea poposi? Căci am străbătut cale lungă și sîntem tare obosiți.

– Găsim, cum să nu găsim. Dar vă rugăm, dacă nu vă este cu supărare, poftiți puțin și pe la noi, căci avem nuntă.

– Vom merge și în casă, dar caută ce ți-am spus.

– Caut numaidecît, zise socrul cel mare, și face semn lăutarilor să-i primească după cum se cuvine unor asemenea fețe boierești.

Socrul îi așează pe boieri în capul mesei, servindu-i cu mîncarea cea mai bună și băutura cea mai aleasă, dar aceștia din mîncare nu luau, și băutura pe haine o turnau.

Au stat ei o bucată bună de vreme și, după ce au dat daruri bogate mirelui și miresei, au vrut să plece. Nuntașii însă nu erau lămuriți, pentru ce băutura o turnau pe haine, că de mîncare nu mai ziceau nimica, poate nu le era a mîncă.

Unul dintre nuntași își călcă totuși pe inimă și-i întreabă:

– Mă rog, să mă iertați de îndrăzneală: de ce cinstea pe haine ați turnat-o?

– De ce? Pentru că voi nu ne-ați cinstit pe noi, ci hainele noastre, căci de na-r fi fost așa, ne-ați fi poftit și mai adineaori, cînd eram în haine rupte, pentru că tot noi eram cei doi cerșetori de mai înainte.

Și, zicînd acestea, se făcură nevăzuți.

Din cartea „Povestitoare de căpătîi”, tipărită cu binecuvîntarea
IPS Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului

Biserica românească din jurul granițelor actuale ale României

În *Republica Moldova* a fost reactivată, la 14 septembrie 1992, vechea Mitropolie ortodoxă a Basarabiei, aflată sub oblăduirea canonică a Bisericii Ortodoxe Române (BOR). Consiliul eparhial al Mitropoliei Basarabiei a solicitat Sfântului Sinod al BOR jurisdicția asupra comunităților românești de pe întregul teritoriu al fostei Uniuni Sovietice. Sub presiunea Patriarhiei Ruse, autoritățile de la Chișinău au refuzat pînă la această dată să acorde recunoaștere juridică Mitropoliei Basarabiei. Aceasta s-a văzut nevoită să apeleze la justiția internațională, printr-o petiție adresată Curții Europene de la Strasbourg, care a înregistrat-o la 26 ianuarie 1999. Președintele Comisiei de politică externă a Parlamentului de la Chișinău s-a pronunțat recent în favoarea unirii dintre Mitropolia Basarabiei și Mitropolia Chișinăului sub jurisdicția Patriarhiei Române, dar guvernul Republicii Moldova nu este deschis ideii de unire. Trei județe din sudul Basarabiei istorice – Cahul, Ismail și Bolgrad – au intrat printr-o nedreptate a istoriei în componența Ucrainei. În aceste județe, Mitropolia Basarabiei a reușit cu mare greutate să înființeze trei parohii, la Anadol, Frecăței și Hagi-Curda. Preoții și credincioșii români din aceste parohii au fost supuși unor presiuni greu de imaginat din partea statului ucrainean, care i-a acuzat de spionaj în favoarea României pentru simplul fapt că folosesc limba română în timpul slujbelor. În cele trei județe există 24 de localități în care se vorbește și se studiază în școli în limba română și care au biserici românești. Locuitorii acestora sînt supuși deznationalizării forțate, așa cum se arată într-un apel al societății culturale „Dunărea și Marea” a românilor din sudul Basarabiei, înaintat Guvernului României și Patriarhiei Române în 1998.

Comunitatea românească din *Ungaria* numără circa 25.000 de oameni a căror supraviețuire din punct de vedere al păstrării identității naționale este pusă sub semnul întrebării în următorii 20-30 de ani. Românii ortodocși din Ungaria se găsesc așezați în diferite localități de-a lungul frontierei cu România, într-o zonă geografică în care creștinismul datează din secolele VI-VII. La data sta-

bilirii ungarilor în Cîmpia Panonică, după înfrîngerea de la Augsburg, din 955, istoriografia menționa existența românilor pe aceste meleaguri, cu organizare bisericească. În 1946, parohiile ortodoxe române din Ungaria au înființat Vicariatul Ortodox Român, pe care Sfântul Sinod al BOR l-a ridicat în februarie 1997, la dorința preoților și credincioșilor români, la rangul de Episcopie, în fruntea căreia a fost întronizat Ieromonahul Sofronie Drincsec. Episcopia este organizată în cinci protopopiate cu 21 de parohii în total. Ea ar trebui să beneficieze de patrimoniul Fundației Gojdu, estimat astăzi la circa 1 miliard de dolari, care a fost confiscat de statul ungar după 1920. Emanuil Gojdu a fost un filantrop aromân, originar din Moscopole, care și-a lăsat întreaga avere românilor de religie ortodoxă din Ungaria și Transilvania acelor vremuri.

Numărul românilor din *Bulgaria*, ca de altfel și cel al românilor din orice altă țară balcanică, este greu de precizat, dat fiind că recensămintele oficiale falsifică programatic cifrele reale. Vechimea acestor vetre românești din Balcani merge atît de departe în urmă, încît studiul acestei probleme devine fundamental pentru înțelegerea istoriei poporului român. La 1930, în zona Vidin și în sudul Bulgariei trăiau circa 200.000 de români. În Sofia există o biserică ortodoxă românească și un liceu românesc, construite în perioada 1850-1903 și alcătuit un monument arhitectonic deosebit. Biserica a fost restau-

rată în 1999 cu sprijinul Băncii Naționale și al guvernului României, și sfințită la 18 iunie 2000 de PF Părinte Teoctist, Patriarhul BOR, în prezența PF Maxim, Patriarhul Bulgariei.

Românii sînt răspîndiți pe întregul teritoriu al fostei *Iugoslavii*, comunitatea cea mai numeroasă, circa 800.000 de suflete, trăind pe Valea Timocului. Statul iugoslav nu i-a recunoscut pe aceștia ca români, numindu-i „vlahi” și socotindu-i „slavi latinizați”. Nu le recunoaște nici un drept ca minoritate națională, nu le dă dreptul de a avea școli și biserici în limba maternă. Românii din Banatul sîrbesc au avut posibilitatea păstrării învățămîntului și a bisericilor în limba română. Aici se desfășoară și o impresionantă mișcare culturală satească (coruri, formații de dansuri populare, teatru de amatori, fanfare, mici publicații locale). În Banatul de vest există 39 de parohii și de filii românești, și un număr mult mai mare de biserici și de vestigii ale prezenței ortodoxe românești în zonă de-a lungul timpului, aflate acum în posesia Bisericii Ortodoxe Sîrbe. În 1971 a luat ființă Vicariatul Ortodox Român cu sediul la Virșeț. Sfântul Sinod al BOR a decis în februarie 1997 reactualizarea și punerea în aplicare a hotărîrii din 23 octombrie 1933 privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române cu sediul în același oraș. Patriarhia Sîrbă este ostilă înființării Episcopiei române de Virșeț.

19 octombrie 2000, Chișinău
Informații preluate de la
Agenția ORTHOPRESS

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 19 noiembrie 2000

Aletea	– ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Apateu	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău
Bătănia	– ora 9.00 – pr. Ilie Ciocan
Budapesta	– ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Cenadul Unguresc	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Chitighaz	– ora 9.30 – pr. Florin Olteanu
Darvaș	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop
Giula I	– ora 10.00 – P.S. Sofronie, pr. vicar Pavel Ardelean
Giula II	– ora 8.30 – pr. Petru Pușcaș
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Marc
Săcal	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

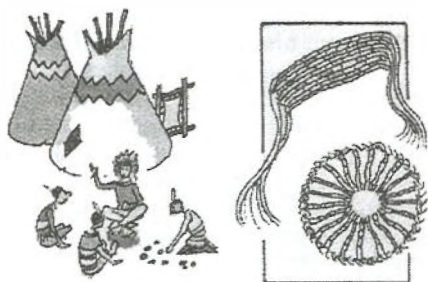
Duminică	ora 17.00 – program religios
Mărti	ora 18.00 – oră de rugăciune

ENCICLOPEDIE GENERALĂ

PENTRU COPII

Scrisul și cărțile

Unul dintre motivele pentru care oamenii scriu este ținerea evidenței și consemnarea evenimentelor.

Indienii nord-americani înșirau cochiliile în centuri și coliere pentru a ține evidența întâlnirilor tribale.

Peruanii făceau noduri pe frînghie pentru a număra. Frînghiile se numeau „quipus”.

Cine a scris pentru prima dată?

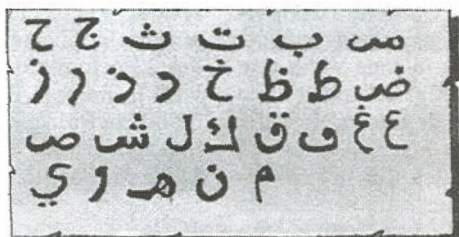
Acum circa 5000 de ani, egiptenii și sumerienii au inventat scrierea cu desene. Desenele egiptene se numesc hieroglife.

Sumerienii apăseau cu un creion din trestie pe tăblițe de lut. Mai târziu, scrierea lor s-a transformat în semne ascuțite.

Alfabetul

Majoritatea alfabetelor utilizate azi provin probabil din scrierea cu desene.

E posibil ca litera romană „A” să provină din vechea imagine reprezentând un bou.

Oamenii scriu în direcții diferite. Chinezii pot scrie de sus în jos.

De la papirus la hîrtie

Egiptenii scriau pe papirus, cu cerneală făcută dintr-un amestec de cărbune, apă și lipici.

Mai târziu, oamenii au început să scrie pe pergamente din piele de animal. Acestea erau mai bune decît papirusul, se scria pe ambele părți.

Chinezii au inventat hîrtia făcută din coajă de dud. Negustorii arabi au adus secretul în Europa.

Primele cărți

Cărțile au început să aibă coperti, pagini și imagini de-abia în Evul Mediu.

Călugării din mănăstiri învățau să citească și să scrie și se numeau scribi. Ei copiau cărțile și le decorau frumos.

Aceste cărți făcute manual necesitau mult timp și multă muncă. Numai bogații și bisericile și le permiteau.

Mașini de tipărit

Prima tiparniță a fost inventată acum 550 de ani, de către un neamț pe nume Johann Gutenberg și funcționa manual.

Mașinile de tipărit moderne funcționează pe bază de curent electric. Ele imprimă pe rînd culo-

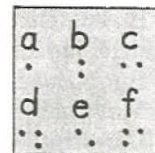

ri pe hîrtii mari care cuprind cîteva pagini.

Paginile tipărite sînt apoi îndoite, prinse laolaltă și tăiate uniform pentru a forma o carte.

Cititul cu degetele

Cărțile pentru orbi au puncte în relief, numite alfabetul Braille. Fiecare grup de puncte reprezintă o literă pe care nevăzătorii o simt cu degetele și deslușesc cuvîntul.

Din tezele unor elevi...

□ Cînd zmeul ridică sabia ca să-l lovească pe Făt-Frumos, calul acestuia îi strigă zmeului: „Dai ca prostul, că dai în vînt!”.

□ Exemple de onomatopee: Cucurucucu...

□ Pînă la urmă Mircea, deși bătrîn, îl va îngenunchia pe Baiazid prin cîteva proverbe bine plasate.

□ Poezia „Umbra lui Mircea” ne prezintă un dialog între două personaje, dintre care unul tace.

□ Dacă unui cerc îi rupi latura nu se mai poate da de-a rostogolul pînă nu îi repara latura.

□ Propozițiile principale sînt propozițiile care pot fi rostite cu voce tare.

□ Anton Pann a fost un scriitor a cărui calitate esențială a fost cobza.

□ Cu fiecare vers pe care îl scrie Eminescu în această poezie, oastea română crește în efectiv.

□ A fi personaj legendar înseamnă să stai în picioare cu sabia în mînă circa 300 de ani.

□ Foloseau la înmormîntare ritualul înmormîntării, morții erau îngropați legați ca să nu cumva să fugă.

□ În ginta maternă nu se cunoaște decît mama, deoarece mama era cea care dădea viață, iar tatăl nu se cunoștea pentru că nu se căsătoreau doi oameni (un bărbat și o femeie), ci două ginți.

□ Scrisul a apărut la popoarele din Mesopotamia care au aruncat un pumn de cuie și s-a format scrisul.

□ Formele de scriere pe care le cunoaștem sînt: scrierea, arhitectura, matematica, geografia, știința, geometria și literatura. De matematică aveau nevoie ca să adune cîte etaje au construit, cît de mari le-au făcut și templele cît sînt de înalte.

EMINESCU E ÎNDRĂGIT ȘI DE COPIII NOȘTRI

Fetițele din Bedeu evocându-l pe Eminescu

La sfârșitul săptămânii trecute, când cîțiva artiști români din Oradea au venit în localitățile noastre să evoce cele mai frumoase poezii și romane ale marelui poet român Mihai Eminescu, și elevii din două școli românești din Ungaria s-au pregătit cu mini-recitaluri. Nicoleta Barabás și Petru Dragui din Apatu s-au angajat la prezentarea a cîtorva fragmente din cele mai grele poezii de Eminescu: „Luceafărul” și „Scrisoarea a III-a”. Trei fete din Bedeu, pe lîngă recitări, au și cîntat romane pe versurile poetului mult îndrăgit și de copii. Janet Jurca, Anikó Kakócz și Sofia Jurca au ales poezii care sînt mai apropiate de sufletul copiilor.

Copiii din Apatu au recitat două poezii cunoscute

Înțelepciunea săptămînii

„Feciorii cei buni adaugă și cresc numele părinților lor și-i fac fără de moarte; iar feciorii cei răi ocărăsc și sting numele părinților buni.”

Miron Costin
(1633–1691)

Concurs de recitare la școala din Săcal

Cu ocazia sărbătorii de 23 octombrie, la școala generală din Săcal s-a organizat un curs de recitare pentru cei mai mici elevi, cei din clasele 1-4. Copilașii au fost pregătiți de către învățătoarele lor.

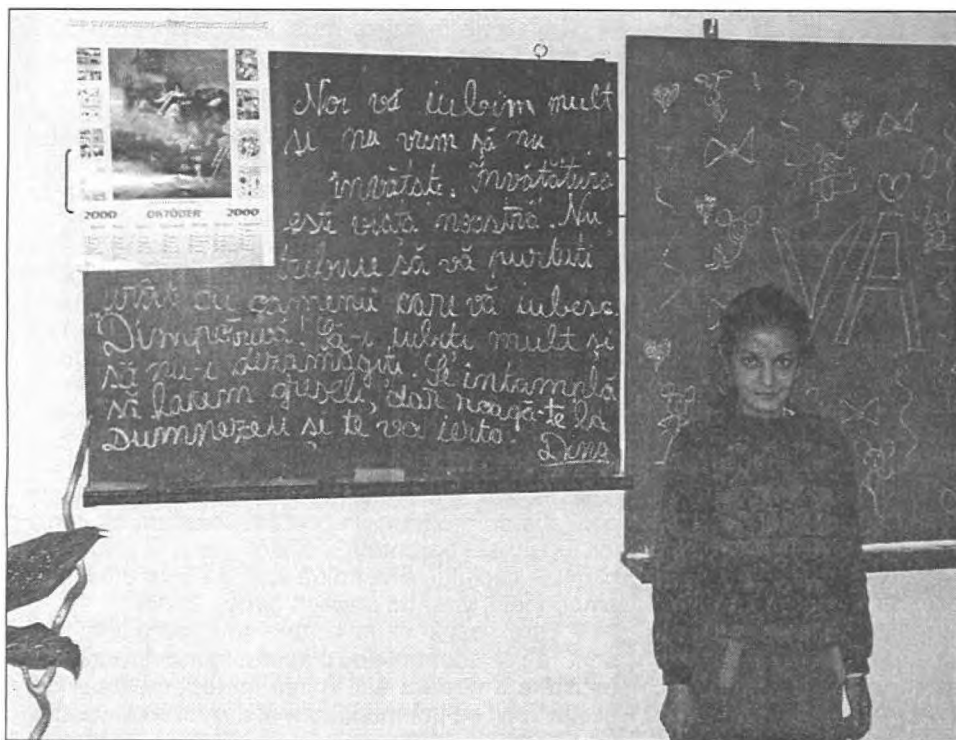
În categoria claselor 1-2 pe primele locuri s-au clasat: 1. Andreea Isai, 2. Dorina Burzuc, 3. Matei Vasile Turi, 4. Kitti Balog și Vasile Boncza.

În categoria claselor 3-4 au cîștigat: 1. Attila Györfi, 2. Iulia Berke, Fanni Gurbai, Ianca Turi, 3. Silvia Covaci, Petru Máthé, Judit Takács, 4. Andreea Bőr, Nora Isai, Beata Rocska.

Eva Máthé, profesoară, Săcal

Mesajul unei fete din Oradea catre scolarii din Chitighaz

„Noi vă iubim mult și nu vrem să nu învățați. Învățătura este viața noastră. Nu trebuie să vă purtați urît cu oamenii care vă iubesc. Dimpotrivă! Să-i iubiți mult și să nu-i dezamăgiți. Se întâmplă să facem greșeli, dar roagă-te la Dumnezeu și te va ierta.”

Dina

Fetița din imagine este copila artiștilor Iuliana și Florin Chelu din Oradea. În timpul spectacolului prezentat la Chitighaz, în cinstea Anului Eminescu, Dina nu s-a plictisit: a lăsat un mesaj plin cu dragoste copiilor din școala românească din Chitighaz.

În atenția celor exigenți

Cîte ceva despre pronumele demonstrativ

Se pare că dintre pronume cel mai des folosit este pronumele demonstrativ. Nu se acordă în schimb suficientă atenție scrierii pronumelor *aceea* (singular feminin) și *aceia* (plural masculin) care nu diferă în pronunțare.

Greșim adesea și în legătură cu formele adjectivele demonstrative. Stînd în urma substantivului, au aceeași formă ca și pronumele:

profesorul *acesta* (acela), profesorii *aceștia* (aceia),

profesoara *aceasta* (aceea), profesoarele *acestea* (acelea).

În fața substantivului însă, formele corecte sînt:

acest (acel) profesor, acești (acei) profesori,

această (aceia) profesoară, aceste (acele) profesoare.

Toate aceste forme rămîn neschimbate și în cazul acuzativ cu prepoziție. Deci: *în această privință*, și *nu: în aceasta privință*.

Destul de des trecem cu vederea asupra formelor de genitiv și dativ. Adjectivul demonstrativ se declină și în urma substantivului. Prin urmare:

acestui (acelui) elev / elevului acestuia (aceluia),

acestor (acelor) elevi / elevilor acestora (acelora),

acestei (acelei) eleve / elevei acesteia (aceleia),

acestor (acelor) eleve / elevelor acestora (acelora).

Scrierea corectă deosebește și formele *aceeași* de *aceiași*, adică: *aceeași* femeie, *aceiași* bărbați. În genitiv și dativ se va scrie corect:

aceluiași elev, aceluiași elevi, aceleiași eleve, aceluiași eleve.

Lucia Borza

**Pentru un „divorț fără
drame”, pentru un
„divorț amical”**

Familiiile ajunse în situații de criză recurg destul de frecvent la soluția radicală a divorțului. Drumurile soților se despart. Persoanele care și-au promis odată dragoste eternă încalcă fără regrete legământul dat. Dincolo de acuzații reciproce, cuvinte dure, mărturii „obiective” și reproșuri „publice”, rămân doar rănille adânci, din destinele tuturor celor care au făcut parte dintr-o familie destrămată de prea multă intoleranță, lipsă de comunicare și egoism.

Metoda divorțului „fără drame”, a unui divorț „netraumatizant”, a unei „rupturi” amicale, ar oferi foștilor soți șansa de a se despărți fără a deveni dușmani. Și, în fond, dacă au ratat mariajul, de ce să nu încerce să le reușească măcar divorțul? Fiindcă impactul esențial al unei asemenea rupturi se va răsfrînge și asupra copiilor. Văzîndu-și părinții comunicînd și, mai ales, respectîndu-se, copiii nu vor mai trăi această situație ca pe un sfîrșit de lume.

Disputele părinților privind încredințarea copiilor minori – o confruntare de interese

În majoritatea cazurilor de divorț, ambii părinți solicită, în mod sincer, încredințarea copiilor. Ei sînt real interesați de dezvoltarea și evoluția minorului și cred că ei sînt cei mai „buni” pentru a-l crește și a-l educa. Însă în unele cazuri, unul sau ambii soți sînt interesați nu atît de copil, cît de aspectele materiale pe care le poate presupune încredințarea minorului.

Disputele se soluționează destul de greu, iar părintele care, aparent, „cîștigă”, este în situația de a pierde cooperarea și sprijinul celui alt soț. Chiar dacă încredințarea este rezolvată, uneori pot să apară probleme pe termen lung cu privire la pensiile de întreținere, recăsătorirea părinților, frecvența sau durata „vizitelor”.

DRAMA COPILOR cu părinții divorțați

Pierduți printre dosarele cenușii, evaluați și împărțiți ca oricare alt „bun comun”, „minorii” din procesele de divorț sînt singurii martori care depun necondiționat mărturie în favoarea menținerii căsătoriei.

Oscilînd între loialitatea nelimitată, acordată ambilor părinți și necesita-

tea unei opțiuni în fața instanței, copiii aflați într-o asemenea situație, resimt acut și direct consecințele destrămării familiei lor. Dincolo de procese, săli de tribunal, hotărîri judecătorești și pensii de întreținere, rănille adînci și dureroase din destinele lor tragice nu se vor vindeca niciodată.

O serie întregă de sentimente, reproșuri și disensiuni pot perpetua starea conflictuală dintre părinți și după divorț, iar problemele ce vizează situația copiilor pot fi folosite ca „arme” în continuarea unei lupte „casnice” pierdute. Singurii afectați de această bătălie a or-

sînt mai scăzute decît media generală a copiilor cu părinți divorțați.

Relații conflictuale

Părinții care nu reușesc să soluționeze în mod acceptabil problemele grave intervenite în relația lor eșuată, cronicizată în

goliilor rănite sînt copiii. Ei vor percepe încredințarea mai degrabă ca pe o posesiune exclusivă a unui singur părinte, decît ca pe o atenție iubitoare a ambilor părinți față de nevoile și interesele lor. Adepți ai concilierii dintre părinți, ei au nevoie de o confirmare permanentă a sentimentelor pozitive pe care ambii părinți le au față de ei, pentru a fi siguri că nici unul dintre părinți nu i-a abandonat și nici nu are intenția de a o face.

Relații armonioase

Există părinți care fac un efort conștient pentru a coopera, reușind în general să ajungă la un consens în soluționarea problemelor legate de copii lor (vizite, mărirea pensiilor de întreținere, sprijinirea copilului în activitatea școlară, implicarea în petrecerea timpului liber). Copiii aflați în această situație reușesc să depășească șocul dispariției unuia dintre părinți din universul lor cotidian. Tulburările emoționale

tim, recurg la adoptarea unor poziții de „luptă”, chiar mult timp după pronunțarea divorțului. Implicați în problemele cuplului, copiii trăiesc drama conflictelor dintre părinți lor, reacționînd prin dificultăți în adaptarea la cerințele școlare, prin nervozitate și nesociabilitate. Conștienți că soluționarea dificultăților apărute reprezintă o responsabilitate a cuplului, ei ajung să-și critice părinții pentru eșecul relațiilor familiale, pe fondul unei devalorizări a imaginii părinților.

Părintele absent

Nereușind să depășească situația de criză familială sau confrunțați cu implicarea în relații noi (oficializate sau nu printr-o căsătorie), „demisia” foștilor soți este dublată dureros de o „demisie părintească”. Pierderea, totală sau parțială, a contactului dintre copil și unul dintre părinți, adăugată la suferința provocată de dimensiunea grijii și atenției părintelui rămas (con-

fruntat cu destule probleme materiale sau personale), determină apariția unor dificultăți emoționale, cu stări de deprimare și scăderea auto-respectului personal. O relație strînsă și sigură cu părintele rămas atenuează lipsa celui alt părinte, dar abandonul nu va putea fi uitat.

Reacția copiilor la separarea părinților

Puțini copii se pot identifica cu dorința adulților de a renunța la o căsătorie conflictuală sau convențională. Puțini copii reușesc să considere divorțul ca pe un pas necesar, ca o soluție unică și

corectă. Soluția părinților, oricum, îi face nefericiți, pentru că modelul lor familial vizează obligatoriu existența ambilor părinți, singurii capabili să-i iubească, să-i protejeze și să-i ajute. Dincolo de conflictele mai mari sau mai mici, existente la un moment dat între părinții lor, copiii rămîn spectatori muți ce privesc cu tristețe cum lumea lor familială se dezintegrează datorită unor situații inexplicabile pentru ei. Aparent indiferenți la această separare dureroasă a părinților sau adoptînd (conștient sau inconștient) strategii pentru salvarea cuplului, copiii vor fi ultimii care vor capitula în fața acestei lupte pierdute de adulți. Disperați de conflictele „celor mari”, pierduți în lumea lor neînțeleasă, ei nu vor renunța ușor nici la familia care a fost, nici la părinții care s-au hotărît să se separe.

Din lupta aceasta pentru păstrarea intactă a dragostei și securității de care au atîta nevoie, copiii ies, însă, de cele mai multe ori învinși. Cu durerea și lacrimile pe care numai un copil le poate înțelege.

Atenție părinți!

◆ Pentru a reduce durerea copiilor, nu uitați că în problemele familiale nu există „învîgători”, iar un acord prost între soți valorează mult mai decît un proces bun.

◆ Păstrarea unor relații amicale și evitarea „disputelor” în fața copiilor, le conferă acestora certitudinea că părinții lor le acordă afecțiune și atenție.

◆ Copiii au dreptul de a fi informați în legătură cu decizia de divorț a părinților lor. Ei au nevoie de informații și explicații cu privire la schimbările din viața lor. Este necesar să se discute cu ei și să li se asculte părerea.

◆ Copiii trebuie să știe că nu ei sînt responsabili pentru separarea părinților și că ei nu au pierdut dragostea și sprijinul părintelui absent. Acest lucru îi va ajuta în menținerea ideii de durabilitate a relațiilor de familie și le va conserva capacitatea de a avea ei înșiși, în viața adultă, relații durabile.

◆ Indiferent de rezultatul divorțului, părinții au obligația de a păstra un contact constant cu copiii lor. „Demisia parentală”, dincolo de a rezolva problemele cuplului, determină apariția unor dificultăți emoționale, greu de depășit pentru copii.

◆ Este posibil ca în vizitele sale, părintele „absent” să se confrunte cu o aparentă indiferență sau ostilitate a copiilor săi. Răniți în sentimentele lor, acești copii se pot manifesta prin refuzarea contactului cu părintele plecat. Nerespectarea acestei opțiuni poate provoca traume acute și poate determina apariția unor probleme de comportament. Lăsați-le un timp de acomodare și reveniți cu solicitarea reluării contactului.

◆ Dacă vizitele la părintele absent se finalizează cu lacrimi, tulburări de somn, rele purtări sau îmbolnăvirea copilului, solicitați creșterea/reducerea duratei sau frecvenței vizitelor.

Tinu

Din cei patru copii cîți i-a avut, cel mai vîrstnic, Ionuț, a murit încă demult, cu peste douăzeci de ani în urmă. L-au dus la spital cu aprindere la plămîni și uite, medicii au făcut ce au știut, dar tot nu l-au putut salva. Au rămas în urma lui cei doi copii, Ana și Nuțu. Nora, deși tînră pe atunci, nu s-a măritat, crescîndu-și singură cei doi copii mici – azi sînt oameni în toată firea... Și ce mîndră s-a făcut Ana!... Și ce băiat de treabă e Nuțu!... La un an după Ionuț a murit mezinul, Petre, la nouășpe ani... A pornit cu motocicletă nouă, cu o minunăție de Honda... Și l-au adus acasă în cosciug... N-a lăsat în urma lui orfani, numai părinții îndurerăți... Nevasta îl tot jelește... Iar el trăiește cu durerea în suflet, iar durerea îl junghie zi de zi... Dar barem i-au rămas ceilalți doi copii: Maria și Andrei, amîndoi împreună cu familiile lor... Maria e fată de treabă. De cînd s-a măritat, stau cu toții împreună în casa părintească... O duce bine: ginerele e harnic și cumsecade, iar fata face gospodăria împreună cu mama ei... Și tot împreună îi cresc și pe cei trei copii: mîndria părinților, bucuria bunicilor la bătrînețe. Andrei s-a făcut doctor. E chiar medic vestit... Vin la el bolnavi chiar și de peste hotare. Iar Andrei se duce des în străinătate, pe la congrese... Numai de ar veni mai des pe acasă... Iară nu l-au văzut de mult... Poate că o veni de Ziua Morților, la mormintele fraților...

Cît despre nepoți... ce copii buni! Doamne-ajută! Maria are trei băieți, toți trei frumoși și harnici. Cel mai mare e într-o școală medie specială că e tare bun la matematică. Cel mijlociu vrea să se facă marinăr... Cum i-o fi venit în minte?! „Știi, Tinule, tare aș vrea să văd țări îndepărtate, să văd mări și oceane, delfini și balene!” - i-a zis într-un rînd... Cel mai mic e încă în școala primară... Și el învață bine, dar tare-i neastîmpărat. Tată-său ar mai și pune mîna pe el, din cînd în cînd, dacă el, Tinu, nu s-ar încumeta să-și mai molcomească ginerele... Iar cei doi orfani ai lui Ionuț?!... Și ei îs tineri tare buni. Nuțu s-a făcut mecanic-auto. Tocmai săptămîna trecută a venit pe la bunici: „Tinule, m-ai putea ajuta o zi-două? Mi-oi face un atelier mecanic. Tare te-aș ruga să mă ajuți și Dumneata.” D-apoi, cum să nu. Și toată săptămîna l-a ajutat, pînă ce totul a fost gata aranjat acolo, în șopronul de lîngă casa lor... Dar l-a mai ajutat pe Nuțu și cu ceva bani, să aibă cu ce începe... Maria e studentă... Și ce bine învață! „Tinule, iaca, din toamnă iarăși primesc bursă, că am medie mare la învățătură...” Dar Tinu și Tina tot îi mai dau pe ascuns bani de cheltuială, să aibă fata tot ce-i trebuie, să nu simtă că-i orfană de tată... Mai vine din cînd în cînd și nora, și mai întreabă, dacă nu trebuie să-i ajute... Cum, nora să-i ajute pe ei? Nici pomeneală. Că destul muncește ca să-i crească pe cei doi copii. Ei o ajută: mai un porc de Crăciun, mai niște haine la început de școală, mai cite ceva din grădină... Dar porc îl trimite în fiecare an și lui Andrei... Haba zice „domnu doctor” că nu-i musai... Și ce bine, cînd nora de la oraș le zice la telefon, ce bună a fost costița afumată... Sau cînd nepoata, Aneta zice „Tinule, așa dulci au fost strugurii pe care i-ați trimis săptămîna trecută...”

Da, strugurii... tare au fost dulci în anul ăsta... că a fost cald... a fost mult soare... și i-a tot săpat... Nici un fir de iarbă nu vedeai printre șiruri... Numai de nu l-ar durea atîta șalele... Și picioarele... Și umerii... L-au durut mai ales cînd a meșterit la atelierul lui Nuțu... Doamne, să nu dea vreo boală peste mine!... Cine va mai avea grijă de nevastă... de copii... de nepoți... de grădină... de vie?!

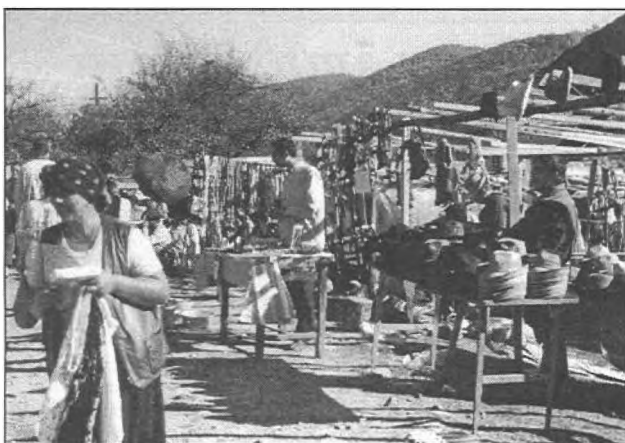
Doamne, cine știe ce va fi, dacă eu nu voi mai avea puteri?!

Cine știe...

-ilda-

Întîlnirea trecutului cu prezentul

Tîrgul din Negreni

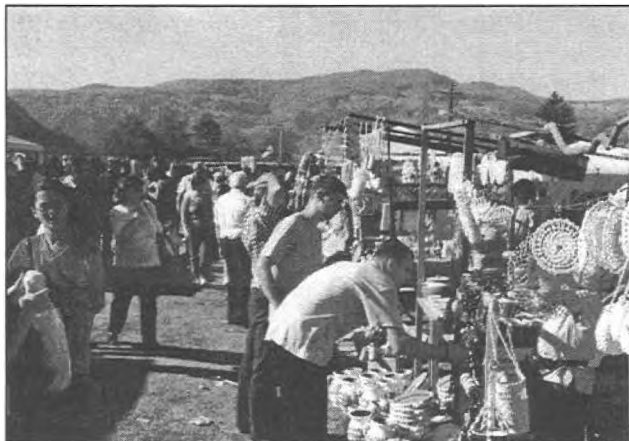

De-a lungul secolelor s-au format acele locuri, unde anumite localități au primit dreptul să organizeze piețe și tîrguri. Iar acolo, în acele locuri, s-au adunat în ziua respectivă nu numai oamenii de prin aceste locuri, ci și din alte localități, dar chiar din alte regiuni sau zone. Aici schimbau gazdă mărfurile meșteșugarilor, dar tot aici își vindeau mărfurile și agricultorii, și crescătorii de animale.

Un asemenea loc renumit pentru tîrgurile sale este și Negrești. Comuna se află într-un peisaj natural minunat, în valea Crișului Repede, aproape la jumătatea drumului dintre Oradea și Cluj. În fiecare an, de sărbătoarea Sfintei Paraschiva se țin aici tîrguri renumite, care

atrag cumpărători și vînzători deopotrivă.

Cîndva, la aceste tîrguri renumite veneau meșteșugari de prin toate părțile. Azi crește locul și rolul

pieței de vechituri, a hainelor vechi, care domină sortimentul de mărfuri. Totuși, spre bucuria multora, piața cu mărfuri de

artizanat este și pe mai departe bine reprezentată, cu obiecte frumoase, lucrate minuțios și cu motive autentice ale zonelor de proveniență. Iar dincolo de piața de vechituri și de tîrgul artizanilor se află meșteșugarii. Pînă și azi se pot admira (și cumpăra) minunate obiecte de uz casnic făcute de olari și curelari, cojocari și pălărieri, cuțitari și împlețitori de nuiile și pănuși.

În fine, la tîrgul de la Negreni se putea vedea și mobilă, mărfuri tehnice, electro-metalice și de uz casnic și multe mărfuri din materiale plastice. Deși a pierdut mult din autentici-

tatea de altă dată, tîrgul de la Negreni a însemnat totuși o experiență negustorească atractivă și variată.

V. J.

Bunica manechin

În epoca noastră, limitele de vîrstă s-au modificat. Azi copiii sînt adolescenți încă de la zece ani – nu la 14-17, cum era cu decenii în urmă, iar o femeie de patruzeci de ani este încă tînră. Despre bărbații de aceeași vîrstă se spune că sînt „în floarea vîrstei”. Tot în relația aceasta, se constată că femeile de șaizeci de ani, indiferent dacă mai lucrează sau dacă sînt pensionare, au o ținută tinerească, nu se mai îmbracă numai în culori închise, ci poartă ceea ce le vine bine.

Această atitudine este apărută în mod conștient de o seamă de actrițe, cîntărețe, de femeile din sfera politică și economică. Nici nu ne vine să credem cum trec deceniile peste cite-un superstar de cinema.

Prin toate acestea – și prin imaginile preluate din revista „Acasă-magazin” – dorim să demonstrăm că și femeile la vîrsta de bunici pot fi atrăgătoare, tinerești, îmbrăcate modern, comod și estetic.

Fotografia o reprezintă pe Monica Ghiuță, prezentatoarea emisiunii *Acasă la bunica*. Filozofia ei de viață se rezumă prin deviza „Frumoasă la orice vîrstă”.

Și nu e bine așa?

Blesteme vesele și triste

Blestemul sau imprecăția

DEX: Imprecăție, imprecății, s.f. (Livr.) Blestem, ocară. Figură de stil care conține un blestem. – Din fr. *imprécation*, lat. *Imprecatio*.

DEI: Imprecăție s.f. (<fr. *Imprécation*, lat. *Imprecatio*, -onis) Blestem, ocară. Figură de stil care conține un blestem.

„Imprecățiile bazate pe credința în puterea magică a cuvîntului apar în diferite creații populare, în basme și balade, cîntece, strigături, povestiri despre ființe mitice, texte rostite cu prilejul practicilor magice, bineînțeles în forma specifică genurilor de folclor.” (Emilia Martin, *Funcția imprecăției în societatea tradițională*, în SIMPOZION, 1998, pag. 129)

Blestemul a fost ridicat la rang de gen literar încă în evul mediu, prin creația poetică a lui Francois Villon, care este considerat drept întemeietor al imprecăției retorice. Mulți poeți din toată lumea au practicat acest gen literar caustic, ironic, care apelează deseori la jocuri de cuvinte și inovații lexicale. În literatura română George Topîrceanu, Tudor Arghezi, Miron Radu Paraschivescu au fost cei mai iluștri reprezentanți ai acestui gen literar.

Tudor Arghezi

Blesteme

Prin undele holdei și cîmpii de cucută,
Fugarii-au ajuns în pustie
La ceasul cînd luna-n zăbrance, mută,
Intra ca un taur cu cornu-n stihie,
Și gîndul meu gîndul acestora-l știe:

În împărăție de beznă și lut să se facă
Grădina bogată și-ograda săracă.
Cetea să cadă-n nămol,
Păzită de spini și de gol.
Usca-s-ar izvoarele toate și marea,
Și stinge-s-ar soarele ca lumînarea.
Topească-se zarea ca scrumul.
Funingini, cenușă, s-acopere drumul,
Să nu mai dea ploaie, și vîntul
Să zacă-mbrîncit cu pămîntul.
Sobolii și viermii să treacă pribegi
Prin stîrvuri de glorie întregi.
Să fete în purpură șoarecii sute.
Gîngăni și molii necunoscute
Să-și facă-n tezaur cuibare,
Sătule de aur și mărgăritare.

Pe strunele de la viori și ghitare
Să-ntinză paianjenii corzi necîntătoare.
Întîi, însă, viața, bolind de durată,
Să nu înceteze deodată,
Și chinul să-nceapă cu-n cetul.
Să usture aerul greu, ca oțetul.
Să șchiopete ziua ca luntrea dogită,
Să-ntîrzie ora în timp să se-nghită,
Și, nemărginită, secunda
Să-și treacă prin suflet, gigantică, unda.
Pe sirma tăioasă-a veciei, în scame
Și rumegătură să vi se destrame.
Gîtlejul, fierbinte de sete,
Să cate scuipat să se-mbete,
Și limba umflată-ntr-o buze
Să lingă lumina și ea să refuze,
Și-n vreme ce apa din șesuri se strînge,
Să soarbă-n mocirla copitelor sînge.
Și strugurii viei storși cu mușcătură
Să lase în gură coptură.
Coboare-se cerul, furtuni de alice
În cîmp să v-alunge cu stelele-n bice.
Despice-se piatra în colți mici de cremeni,
Vîrtej urmărindu-i, pămîntul să-nșepe
Îvindu-se șerpini cînd somnul începe.

Pe tine, cadavru spoit cu unsoare,
Te blestem să te-mpuți pe picioare,
Să-ți crească măduva, bogată și largă,
Umflată-n sofale, mutată pe targă.
Să nu se cunoască de frunte piciorul,
Rotund ca dovleacul, gingaș ca urciul.
Oriunde cu zgîrciuri ghicești mădule,
Să simți că te arde puțin fiecare.
Un ochi să se strîngă și să se sugrume
Clipind de-amăruntul, întors către lume,
Celălalt să-ți rămîie holbat și deschis
Și rece-mpietrit ca-ntr-un vis.
Cînd ura te-neacă și-ți scînteie-n oase
Să vrei peste mie, să poți pîn'la șase.
Necazul tău mare să dea voce mică,
Să urli, să n-auzi, să vezi că ți-e frică.

Iar ție, jivină gingaș gînditoare,
Să-ți fie șezutul cuprins de zăvoare.
Ficatul un cui să-ți frămînte.
Urechea să ție și nasul să-ți cînte.
Să-ți crape maselele-n gură
Și dinții cu detunătură.
Să-ți pută sărutul, oftatul să-ți pută,
Mormînt cu mocirla stătută.
O unghie pe săptămînă
Să-ți coacă la cîte o mină,
Și-n zilele de sărbătoare
Un deget și de la picioare.
De poște să-ți sece obrazul,
De bube să nu-ți miști grumazul,
Să-ți iasă cocoașă
Și gîlci și cucuie-n cămașă.
Buricul, bubat din născare,
Să-ți singere sub cîngătoare.
De glezne tîrîș să-ți atîrne
Ghiulele de capete cîrpe,
Rînjite, scrîșnite și nerăzbrunate.
Măceluri, osîndă, păcate...

George Topîrceanu

Blesteme

Ușure, prin leșia dimineții,
La ceasul cînd se iscă precupeții,
Am fost lovit din trecere o babă
Ce se ivise-n calea lumii, slabă.
Gîndul, rămas în urma mea,
O a ghicit zicînd pre ea:

– „În două surcele de vreasc să se facă
Picerale tale, făptură buimacă.
Plesni-ți-ar timpanul,
Să n-auzi cînd trece tramvaiul.
Să uiți la cetanii tipicul
Și psalmii în zi de Crăciun.
Să n-ai după-masă tutun.
Să-ți pută buricul.

Vedea-te-aș în vreo fițuică
Pus cu litere de-o șchioapă.
Curge-ți-ar pe-o nară țuică,
Pe cealaltă numai apă.
Lăuda-te-ar Bogdan-Duică
Și pupa-te-ar Popa Iapă!

Răstoarne-se cerul, să-ți cadă-mprejur
Tăria sfărmată în cioburi de-azur.
Pornească-se vîntul, cînd somnul începe,
La cap să-ți necheze o mie de iepe.
Stihia, deasupra, să macine-n gușe
Ninsori de funingini și ploii de cenușe.

Să latre la tine, căzut în noroi,
Zăvozii furtunii cu coada vulvoi.
La urmă și munții, sculați în picioare
Cu labelle-n șolduri pornind fiecare,
Pe creștet să-ți calce, făcîndu-te turtă,
Să nu se cunoască genunchii de burtă.

Pe tine, jivină de mare valoare,
Te blestem s-adormi de-a-n picioare
Și cînd vei cerca să mai scrii vreo sudalmă.
Să-ți fete un șoarice-n palmă.

La fund, călimara aproape uscată
Să aibă și-o muscă-necată
Și, stropi de negreală zvîrlind pe hîrtie,
Penița crăcită să nu vrea să scrie.
Un dinte să-ți crească, de cremene lungă
Întors către lume să-mpungă,
Iar altul, de cocă și moale, atins,
Să-l simți că te doare-ntr-adins...
La urmă, o droaie de tipuri nefaste,
Profund imbecile și vag pederaste,
Să-ți strîmbe-n neștire ținuta și graiul,
Și-n uliți să crească alaiul
Vîrtej petrecîndu-te-n cale
Păcate, măscări, osanale.

Iar tu, piază rea,
Nu te depărta
De prin preajma sa.
Dă-i în ochi albeață,
În păr mătreacă,
În nas roșeață,
În inimă un ceas rău.
În piept o scoabă
Și-n pat o babă.
Fă din el păpușe,
Să-l strivească-n ușe
Fată jucăușe:
Să-l smulgă urechea și țîțele,
Să-i curgă prin coate țărițele,
Stuchi-l-ar mițele!”

Anul 50

Fișier al al colaboratorilor FOII (27)

Gheorghe Nistor

debut la ziar • animator cultural • dansator popular

Nimeni nu are nici o îndoială că înainte de a avea o tribună scrisă, conștiința apartenenței la o comunitate s-a cristalizat prin manifestări orale și tradiții, fie muzicale, fie coregrafice. Istoric vorbind, primele formațiuni culturale de izvor popular apar după 1945, cu cîțiva ani înainte de fixarea unui program oficial controlat ideologic și chiar înainte de apariția școlilor de minoritate sau a presei în limba română. Când entuziasmul și vitalitatea tinerilor își dau măsura energiilor lor culturale și devin probă a unui talent înăscut, care-și cere drum liber de manifestare și afirmare, eșecul și înfrîngerea, condiții vitrege sau lipsa de spații adecvate trec în plan secund. Cine va scrie cîndva istoria măștrilor populari, în toate compartimentele artelor, își va pune o întrebare împovărată. Cîtă frumoasă nebulă tinerească a trebuit să pună în fațetele lor acești artiști populari, ca să se strîngă seri la rînd pe aiurea și să joace în ritm și voie bună, fără conștientizarea că jocul lor îi regăsește în marea familie românească. Știm bine că dintre artele de reprezentare, dansul și muzica au un supliment intuitiv în cel mai mare grad de conștientizare a identității naționale. De aceea, modelele unor asemenea talente populare precum Ion

Stanciu, Mihai Purdi, Teodor Covaci, Vasile Gurzău, Florica Otlăcan, stabilesc și cel mai lesne legături spirituale și afective cu cei din jurul lor, devenind repede legende vii, care înțărăsc și durează în comunitate conștiința românității. Unui asemenea mesaj rostit prin dans i-a răspuns fapta culturală a lui Gheorghe Nistor (1922–1987). O neostoită energie și vitalitate, predispusă la voie bună și farmec dătător de stări tonice, cu un plus de pasiune a implicării pînă la capăt, au motivat prin Gh. Nistor un destin de artist popular exemplar. Memoria nestinsă a colegilor de generație păstrează, credem, imaginea-blazon care însoțește orice ieșire în public și în turnee culturale a formațiilor de dansatori din Aletea sau Micherechi. Deși începuturile manifestărilor de joc ale aletenilor, mărturisite chiar de Gh. Nistor, datează din 1947, ca primele acțiuni de organizare ale unei formații, ele stau sub semnul entuziasmului primilor inițiatori, în ciuda condițiilor vitrege: o sală de cîrcumă, deplasări cu căruța prin comune. Un gest onest din partea memorialistului, care cinstește amintirea lui Ioan Ciure, Gh. Turla, Ioan Lucaci, Iosif Raț, Gh. Copil, Ioan Puiu, Petru Botaș, într-un amplu material publicat la aniversarea a 30 de ani de la prima formație de dansa-

tori din Aletea (în Calendarul nostru, 1977).

Ziarul românesc recepțiază destul de tîrziu munca asiduă a dansatorului, ca în cazul acțiunilor culturale ale lui Gh. Dulău (Fișa 23) la Micherechi. După ce în 1953 echipa din Aletea participă pentru a doua oară la selecția formațiilor artistice, avînd un succes răsunător, abia în 1954 redacția realizează un profil al directorului căminului cultural din Aletea (nr. 10, 13 mai). **Debutul la ziar** al lui Gh. Nistor are loc în anul următor, cu un material-sinteză de evocare a începuturilor, în care îmbină formula evocării cu cea personală, a intervențiilor celui implicat (O reprivire, în nr. 1, 18 ian. 1955). Acest material aduce și cîteva date despre implicarea Uniunii Culturale în susținerea formației, prin procurarea de costume pentru membrii echipei și asigurarea condițiilor pen-

tru turneele și concursurile din județ. Continuă colaborarea la ziarul românesc cu reportaje culturale despre petreceri tradiționale ale românilor, carnavali (nr. 5, 1 martie 1956), serbări cîmpenești (nr. 10, 11 mai 1956). Ca director de cămin cultural, i se încredințează și sarcina obștească de animator cultural, misiune pe care a onorat-o cu responsabilitate și tenacitate, fără concesii ideologice. În anul 1958 îl găsim pe Gh. Nistor în deplasările pe teren ale redacției ziarului, alături de Ilie Moldovan, pentru creșterea numărului de abonați. Este inexplicabilă și în cazul lui Gh. Nistor retragerea din paginile ziarului o vreme, după prestigiul pe care și l-a făcut. Apare la sfîrșitul anului 1965 în paginile calendarului, cu un material despre Aletea, scris foarte strîns și nervos, parcă fără apetitul de altădată, unde sub un titlu cultural, face un reportaj social (în Calendarul nostru, 1966, p. 106–109). Anul 1966 este și anul cînd deschide seria scrierilor despre activitatea de club, la modă atunci prin satele românești (nr. 9, 1 mai 1966). Articolele de acest gen nu se rezumă doar la informații strict delimitate, ci tind spre reportajul de teren amplu, cu situații deosebite și oameni ai satului care cîntesc locul. Această implicare în presă a lui Gh. Nistor, născută inițial din sinceritatea de a spune lucrurilor pe nume, i-a adus în 1968 o dezamăgire care l-a făcut să se retragă o vreme. O face onest, dedicîndu-și timpul formațiilor tinere, și, ca în cazul colegului din Micherechi, intră în taina bibliotecii, unde intenționează să dea împreună cu Gh. Dulău o monografie a celor două zone locuite de

români (nr. 15, 1 august 1971). De altfel, anul 1972 este anul gloriei ca artist, cînd echipa aleteană ajunge la concursul pe țară, deschizînd seria unor importante distincții și recunoașteri naționale și chiar internaționale. Urmează o perioadă de intense turnee culturale în țară și străinătate. Optimismul, zîmbetul său contagios, binețea cuvintelor de încurajare, prietenii durabile pe care le-a legat, vitalismul jocului, devin un semn că ce a construit el, maestrul, viețuiește în eternitate. Pentru tot darul făcut românilor din Ungaria, stau mărturie chiar cuvintele sale așezate la cumpăna dintre ani, din momentul primului său articol de ziar. E aici semnul că plecarea sa rămîne doar un rămas bun de la anul care trece, căci decenii de joc, strigări de voie bună și planuri sînt așezate sub pecetea stilului și felului său de-a fi. E doar *oprirea în loc pe o clipă*, o clipă cît o nemurire: „*Omul, după ce a isprăvit un lucru de o durată mai lungă, în general, se oprește în loc pe o clipă. (...) înregistrează cu mîndrie tot ce se găsește bun și frumos în munca sa.*” (nr. 1, 18 ian. 1955).

Cornel Munteanu

Din fișele următoare:
Văncsa Vilmos (28), Stela Nicula (29) și alții

Modernizarea unui cinematograf

În comuna Elek, a fost inaugurat recent cinematograful reconstruit și transformat pentru proiectarea filmelor pe ecran lat. Modernizarea a fost posibilă datorită ajutorului sfatului popular local și al celui județean, care au contribuit cu circa 500 000 de forinți la cheltuielile necesare transformării cinematografului. Noua realizare culturală a fost primită cu multă satisfacție din partea populației din comună, care și pînă acum a frecventat spectacolele în număr

destul de mare. În viitor, datorită aspectului mai modern al cinematografului și filmelor pe ecran lat, se așteaptă ca numărul spectacolelor să crească simțitor, deși cinematograful și în trecut era totdeauna plin. Personalul tehnic al cinematografului la luarea în folosință a acestui local — o mîndrie a comunei Elek — și-a luat angajamentul să-l păstreze în cele mai bune condiții pentru ca spectatorii să aibă plăcerea de a se distra aici. Gh. N.

Vasile Miriuță în naționala Ungariei

De patru ani se tot vehiculează zvonul că ar fi posibil ca Miriuță să primească cetățenia maghiară și cu aceasta și ocazia de a juca în naționala Ungariei. Jucătorul român de la Energie Cottbus, care a jucat aproape un deceniu întreg în echipe din Ungaria, în trecutul

al Cottbus va îmbrăca tricoul maghiarilor, adversarii României în preliminariile Campionatului Mondial. În legătură cu selecționarea lui Miriuță, în cotidianul ProSport a apărut următorul interviu:

„Da, e adevărat. Am primit convocarea, și pe 13 noiem-

„Voi merge cu cea mai mare plăcere. Pentru mine e o onoare să joc la o echipă națională la 32 de ani”, spune el. Din vocea sa răzbate, totuși, un anume regret că nimeni din stafful selecționatei României n-a avut măcar curiozitatea să vină să-l vadă jucând. „Nu sînt absurd. Pe vremea lui Hagı și Gică Popescu era o echipă mare și sînt conștient că n-aveam loc, dar acum, după ce s-au retras ei, poate că făceam față. În fond, joc și eu în Bundesliga, care nu e chiar cel mai slab campionat”. Chestionat în această privință, selecționeul Ladislau Bölöni a declarat că n-are nici o părere. „Cred că era normal să fie chemat la naționala maghiară, ținînd cont că a jucat în ultimii 10 ani în Ungaria. E adevărat că am vorbit de cîteva ori de Miriuță la federație, dar nu a fost nimic serios. Adevărul este că ne interesează mai mult ce fac atacanții noștri”.

În presa maghiară, decizia lui Bicskei a fost salutăată, deoarece suporterii de multă vreme l-au vrut în naționala Ungariei pe celebrul „Laci”, încă din perioada cînd juca la Ferencváros.

Montaj de Ștefan Crăsta

Foto: Nemzeti Sport

nu prea în depărtat a și primit semnalul verde din partea oficialităților maghiare, iar selecționeul Bicskei Bertalan nu a ezitat prea mult să-l convoace în lotul național maghiar, care se pregătește pentru amicalul din 15 noiembrie disputat la Skopje, cu Macedonia. Vasile Miriuță este dirijorul de joc al echipei din Cottbus, promovată în prima divizie din Bundesliga, și joacă împreună cu alți trei internaționali maghiari: Mátyus, Sebők și Horváth. În acest fel, ușor a ajuns în fața ochilor lui Bicskei. Mijlocașul român se află în plină formă, fiind cel mai bun jucător din Cottbus, astfel chiar și atenția publicului român obișnuit cu un fotbal pretențios s-a îndreptat spre băimăreanul dispărut din vederea românilor mai bine de un deceniu. Revista ProSport a înștiințat cititorii încă de la începutul lui septembrie că actualul căpitan

brie trebuie să fie la Budapesta”, a confirmat Miriuță știrea, precizînd că tot cu acest prilej își va ridica și pașaportul unguresc, ceea ce echivalează cu primirea cetățeniei maghiare.

Hagi a fost distins

Președintele României Emil Constantinescu i-a conferit săptămîna trecută fotbalistului Gheorghe Hagi, fost capitan al „tricolorilor”, Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de comandor. Ordinul este nu numai „o binemeritată și firească recunoaștere a meritelor sale sportive”, ci și a faptului că Hagi „a contribuit la promovarea imaginii României în

lume”, a afirmat președintele Constantinescu. Dincolo de uluitoarele performanțe și de fotbalistul de legendă se află „un caracter, un suflet nobil”. Prezența lui Gheorghe Hagi în rîndul celor care dețin Ordinul Național „Serviciul Credincios” este foarte importantă, pentru că tînăra generație din România „are nevoie de modele în care să creadă și pe care să le urmeze”.

Laurențiu Roșu—Real Madrid 3-1

Fostul jucător stelist Laurențiu Roșu începînd cu acest sezon fotbalistic joacă în Primera

Division. Nu la o echipă de marcă, deoarece Numanca nu poate fi socotită între formațiile cele mai bune din Spania. Mai mult de atît pînă acum chiar nici Roșu nu se număra între titulari, în șase meciuri jucate evoluînd în medie cîte 27 de minute. Totuși internaționalul român în fața echipei regale, Real Madrid parcă s-ar fi schimbat total, el singur marcînd 3 goluri, cu care David l-a învins pe Goliat. Numansia - Real Madrid 3-1, un rezultat neașteptat de suporterii Numansiei, care au aplaudat un mic român ridicat pînă în ceruri sîmbăta trecută.

Détári a părăsit FC Bihor

Renumitul internațional maghiar, legenda fotbalistică, care se afla în plină putere în a doua parte a anilor 1980, provocînd o mare surpriză, acum două luni a răspuns pozitiv la invitația clubului din Oradea, care la ora actuală joacă în a doua divizie națională din România. Marius Vizer, patronul echipei FC Bihor l-a adus pe celebrul „Döme” ca antrenor la

Foto: ProSport

Oradea, cu intenția vădită de a cîrmui căruța formației pînă în cea mai înaltă divizie. Deși jucătorii și apropiații lui de la Oradea l-au capacitat să intre și pe teren ca jucător, Détári a intervenit tranșant: „Am fost adus aici ca antrenor, iar dacă nu sînt bun ca antrenor, voi pleca de la Oradea. Eu nu voi mai juca niciodată, cu excepția meciurilor „old-boys” - citează opinia antrenorului cotidianul românesc ProSport. Această declarație a prevestit oarecum sfîrșitul carierei lui Détári la Oradea. Dar oricît de surprinsă a fost opinia publică din Ungaria la plecarea antrenorului în România, pe atît de uimitor este faptul că acesta, după 50 de zile cu bilanț pozitiv, s-a și despărțit de Bihor. În paginile cotidianului Nemzeti Sport, Détári se pîngea că în timpul zilelor de lucru, în pofida promisiunilor de la început - practic - nu a primit susținerea necesară de la conducerea clubului. „Nu aș fi crezut că Marius Vizer, în timpul șederii mele de o lună și jumătate la Oradea, nici prin telefon nu mă va contacta - a declarat Détári Lajos, care în continuare a menționat că îi pare rău de jucătorii, pentru că i-a plăcut să lucreze împreună cu ei. „Condiția fizică a fotbalistilor bihoreni e bună, și am inventat un sistem de joc potrivit, pe care l-am utilizat cu succes. Sînt convinși că FC Bihor se va remarca între cele mai bune echipe ale Diviziei B din România” - a precizat Détári în paginile ziarului Nemzeti Sport. În magazinul SPORT al TVR,

antrenorul budapestan, într-un reportaj mai amplu, a apreciat fotbalul românesc al zilelor noastre. La observația reporterului Televiziunii Române, cum că în urma egalului Ungariei cu Italia în fotbalul unguresc a pătruns o rază de speranță la propășirea situației jalnice, Détári a apreciat că, din păcate, de 14 de ani încoace există numai speranțe, dar realizări deloc. Vedeta s-a declarat sceptic în această privință, în schimb a laudat fotbalul românesc care și pe mai departe se dovedește drept o adevărată pepinieră a stelelor, iar echipei naționale îi stau la dispoziție încă 6 luni, ca să-și aranjeze sistemul de joc pentru continuarea luptei de calificare cu internaționali mai tineri, pentru Campionatul Mondial din 2002 din Japonia și Coreea de Sud - și-a exprimat convingerea Détári Lajos, care încă nu are o idee concretă în privința viitorului său ca antrenor.

Șt. C.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național, divizia I.	
Borsod Volán-Giula	2-1
Campionat județean, Bichiș, divizia I.	
Micherechi-Vészto	2-0
Szarvas-Bătania	2-1
Campionat județean, Bichiș, divizia II.	
Aletea-Nagyszénás	3-3
Campionat județean, Bichiș, divizia III.	
Leucushaz-Chitighaz	0-0
Campionat județean, Bihor, divizia I.	
Jaca-Téglás	0-2
Leta Mare-Blondy FC	1-0

Ultimele meciuri de fotbal al sezonului de toamnă 2000/2001

11 noiembrie (sîmbătă)

Gyulavári-Micherechi	13.00
Bătania-OMTK	13.00
OMTK II.-Leucushaz	13.00

12 noiembrie (duminică)

Giula-Kisvárd	13.00
Kunágota-Aletea	13.00
Chitighaz-Medgyesegyháza II.	13.00
Hajdúsámson-Jaca	13.00
Nagyhegyes-Leta Mare	13.00

ROMÂNIA

Luni, 13 noiembrie

6.00 Telematinal 8.10 Ploaia de stele 9.30 Film. Despărțire 11.00 Surprize, surprize... (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Pro Patria 14.30 Cronica. Magazin social-politic în limba maghiară 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. O altă realitate 17.00 Corect! 17.10 Seniorii cetății 18.00 Info-mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Alegeri prezidențiale 2000 22.15 Memoria Exilului Românesc 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Marele Jazz.

Marti, 14 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Ora G 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.30 Iartă-mă! 14.30 Puncte cardinale 15.00 Cronica 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. O altă realitate 17.00 Corect! 17.10 Pentru Dv. Doamnă! 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Alegeri 2000 21.15 Amprente 21.30 Serial. Martorul tăcut 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Vă place opera?

Miercuri, 15 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.35 TVR Cluj 10.25 TVR Iași 11.15 TVR Timișoara 12.05 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Poveste imorală 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Ciber-Fan 13.30 TVR Craiova 14.30 Panorama. Magazin în limba germană 15.15 Handbal Feminin: România – Iugoslavia 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial 16.55 Fotbal: România-Iugoslavia 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Recurs la morală 20.35 Serial. Justițiarul 21.30 Alegeri 2000 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Oaspeți ai sălilor noastre de concert.

Joi, 16 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Recurs la morală 14.20 Amprente 14.35 Conviețuirii 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. O altă realitate 17.00 Handbal Feminin: România-Olanda 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Alegeri 2000 21.15 Teatrul Național de televiziune prezintă: Poveste imorală 22.05 Cu ochii'n patru 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Marele Jazz.

Vineri, 17 noiembrie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.30 Agenda electorală 9.00 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Fotbal: România-Iugoslavia 12.50 Jurnalul de prînz 13.00 Fotbal: Foresta Suceava-Rocar 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Obiectiv Europa 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. O altă realitate 17.00 Corect! 17.10 Magazin folcloric 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Ploaia de stele 21.15 Reflecții rutiere 21.30 Alegeri 2000 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Rock la miezul nopții.

Sîmbătă, 18 noiembrie

6.00 O vedetă...populară 6.50 Oameni ca noi 7.20 Desene animate 7.45 Serial. Zorro 8.35 Agenda electorală 9.00 Totul la vedere 11.30 Handbal Feminin: România-Ucraina 12.30 Auto Club 12.55 Fotbal: Oșelul Galați-Ceahlăul Piatra Neamț 15.00 Ora G. 16.00 Studioul electoral 16.30 Serial. O altă realitate 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Garatant 100% 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Noaptea Cînefilului.

Duminică, 19 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate 8.30 Kiki, Riki, Miki. Magazin pentru copii 9.30 Viața satului 11.00 Handbal Feminin. Finala 12.30 De luni pînă duminică 13.00 Național TV Bingo Liberty 16.00 Fotbal: Rapid-F.C. Argeș 18.00 Trupa de șoc 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Film. Dragoste nebună 21.10 Știrile de sîmbătă asta 21.40 Fotbal Show 23.00 Profesioniști.

TVR

Luni 13 noiembrie

6.00 Serial (R). Familia Porter 6.35 Serial (R). Piatra magică 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.20 Film (R). Permis de conducere 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Stăpînul domeniului 10.50 Serial. Femeia ispititoare 11.40 Osia Lumii (R) 12.15 Desene animate 12.50 Documentar (R) 13.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Expediție în necunoscut 16.40 Serial. Stăpînul animalelor 17.30 Telejurnal TVR 2 18.05 Studioul electoral 18.35 Mare schimbătoare 19.30 Obsesia vitezei 20.15 Sport plus 21.00 Știri 21.10 Film. Arta de a muri 22.45 Serial. Stăpînul animalelor 23.30 TVM Messenger.

Marti 14 noiembrie

6.00 Serial (R). Familia Porter 6.35 Serial (R). Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.25 Obsesia vitezei (R) 9.10 În numele sportului (R) 9.40 Veni, Video, Vici! (R) 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Mare schimbătoare 10.50 Serial (R). Femeia ispititoare 11.40 Tribuna partidelor 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Călătorind prin țară 16.40 Serial. Stăpînul animalelor 17.30 Telejurnal 18.00 Alegeri 2000 19.00 Expediție în necunoscut (R) 19.30 Film. Profetul, aurul și ardelenii 21.10 Știri 21.15 Televiziunea, dragostea mea! 22.15 Spectacolul lumii (R) 22.45 Serial. Stăpînul animalelor 23.30 TVM Messenger.

Miercuri 15 noiembrie

6.00 Tip-Top, Mini-Top (R) 6.35 Serial (R). Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.35 Film (R). Profetul, aurul și ardelenii 10.15 Știri 10.20 Atlas (R) 10.50 Serial. Femeia ispititoare 11.40 Cronici votive (R) 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 14.50 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Mit și istorie 16.40 Serial. Stăpînul animalelor 17.30 Telejurnal TVR 2 18.05 Studioul electoral 18.30 Serial. Să mori din dragoste 19.30 Pe muchie de cuțit 21.20 Știri 21.10 Film. Al treilea ochi 22.40 Serial (R). Stăpînul animalelor 23.25 TVM Messenger.

Joi 16 noiembrie

6.00 Documentar (R) 6.35 Serial (R). Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.25 Pe muchie de cuțit (R) 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Să mori din dragoste 10.50 Serial (R). Femeia ispititoare 11.40 Tribuna partidelor parlamentare 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Povestiri cu internet neașteptat 16.40 Serial. Stăpînul animalelor 17.30 Telejurnal TVR 2 18.00 Alegeri 2000 19.05 Călătorind prin țară (R) 19.40 Serial. Germaine și Benjamin 20.10 Serial. Mike Hammer – detectiv particular 21.00 Știri 21.05 Cinematograful de artă. Revizorul 22.50 Serial. Stăpînul animalelor 23.30 TVM Messenger.

Vineri 17 noiembrie

6.00 Arta apărării 6.30 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 7.00 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.20 Cinematograful de artă (R). Revizorul 10.05 Știri 10.10 Serial (R). Mike Hammer 11.00 Serial. Femeia ispititoare 11.45 Serial (R). Germaine și Benjamin 12.15 Desene animate 12.45 Documentar 13.15 Arca lui Noe 13.45 Știri 13.50 Serial. Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 14.15 Documentar 14.45 Serial de călătorii 15.40 On line 16.10 Prețul succesului 16.40 Serial. Stăpînul animalelor 17.30 Telejurnal TVR 2 18.00 Studioul electoral 18.30 Polo masculin. Derby-ul Campionatului Național Steaua-Dinamo 19.30 D'ale lui Mitică 20.30 Serial. Beavis & Butthead 21.00 Știri 21.05 Film. Echipa roșie 22.40 Serial (R). Stăpînul animalelor 23.30 TVM Messenger.

Sîmbătă 18 noiembrie

6.00 On line (R) 6.30 Serial (R). Sabrina, vrăjitoare la 17 ani 7.30 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.20 Osia Lumii 8.50 Film. Micul prinț a spus... 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Trupa DP 2. 13.00 Atlas 13.30 Știri 13.35 Documentar 14.35 Top TVR 2 15.35 Serial. Parohia Dibley 16.00 Paralele inegale 17.30 Telejurnal TVR 2 17.45 Veni, Video, Vici! (R) 18.00 Studioul electoral 18.30 Documentar 19.00 Serial. Mare schimbătoare 19.50 Serial. Jonathan Creek 20.45 Serial. Familia Porter 21.20 Știri 21.25 Missa Salemnis de Ludwig van Beethoven 22.55 TVM Messenger.

Duminică 19 noiembrie

6.00 Arca lui Noe (R) 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Desene animate 7.30 Tradiții 8.00 Ferma 9.00 Medalion de interpret 9.30 Cronici votive 10.00 Documentar 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Tip-Top, Mini-Top 12.05 Documentar 13.00 Arta apărării 13.30 Știri 13.40 În numele sportului 14.15 Documentar 15.10 Serial. Star Trek – Voyager 16.00 Lumea de mine 17.30 Telejurnal TVR 2 17.40 Serial. Stăpînul domeniului 18.30 Spectacolul lumii 19.05 Film. Permis de conducere 20.30 Veni, Video, Vici! (R) 20.45 Serial. Familia Porter 21.15 Știri 21.20 Teatrul Național de Televiziune prezintă: O batistă în Dunăre de D. R. Popescu 23.15 TVR Messenger.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența 12198,08 MHz. În România, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni, 13 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 14 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 15 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi, 16 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 17 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sîmbătă, 18 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă – Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 19 noiembrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

13 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

14 NOIEMBRIE, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

15 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

16 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

17 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foia românească” 11.52 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Ce e nou la liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 11.00 Magazinul „Lumea femeilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la români din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vișeu 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

18 NOIEMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58 Încheiere.

19 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30 Emisiune religioasă ortodoxă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

15 noiembrie 2000 (m1 ora 13.25)

Reluare: 18 noiembrie 2000 (m2 ora 11.45)

Programul prevăzut al emisiunii românești

În prima parte a emisiunii, pot fi urmărite știrile și informațiile săptămîinii. În continuare, redacția emisiunii românești va prezenta un film-portret cu tînărul Aurel Pap din Micherechi. După aceea va călăuzim în comuna bihoreană Apateu. Acolo, la sfîrșitul săptămîinii trecute, în ziua de 4 noiembrie, s-a dezvoltat bustul poetului Mihai Eminescu, în curtea Parohiei ortodoxe române, în cadrul unei festivități literar-culturale de excepție.

Realizator: Aurel Becan.

Podgoria Aradului: Cuvin, Miniș, Ghioroc

Într-o zi frumoasă de toamnă din săptămîna trecută am fost oaspetele municipiului Arad. După-masă am avut un program care a cuprins și vizitarea Podgoriei Aradului.

De la Combinatul Chimic am pornit cu un tramvai-nostalgie GANZ din 1912 spre Podgoria Aradului, care se află la 24 km la est de Arad. Această zonă reprezintă spațiul de contact dintre două forme de relief - Cîmpia Mureșului și Munții Zărandului. Tramvaiul „nostalgic” s-a oprit în centrul comunei Ghioroc. De acolo am continuat drumul cu autobuzele spre pensiunea Agro-Tur Miniș (clădire din sec. al XVIII-lea), unde proprietarul, domnul Tüdös ne-a primit cu deosebită ospitalitate. Ne-a prezentat pensiunea, apoi, după o mică gustare, am pornit spre Miniș, părăsind acest loc cu atmosfera secolului trecut. De altfel, lo-

calitatea Ghioroc cuprinde comunele Cuvin și Miniș, iar în acest fel are 4213 locuitori. Clima blîndă și relieful de deal cîmpie determină funcțiile economice multiple ale acestor trei comune unite. În primul rînd, e renumită viticultura care pe aceste meleaguri are o tradiție seculară. Dar este tot atît de însemnată și cultivarea cerealelor și a legumelor. Un prieten ne-a povestit că, la începutul secolului, pe linia de tramvai pe care noi am venit în Ghioroc, cu acesta s-au transportat legumele și fructele pe piața orașului Arad.

Cine trece cu mașina vara sau toamna prin aceste comune, poate cumpăra pe stradă cele mai frumoase fructe și legume coapte de soarele binefăcător. Este o zonă bogată, roditoare, o zonă turistică importantă a municipiului Arad. În timpul verii, este căutată zona lacuri-

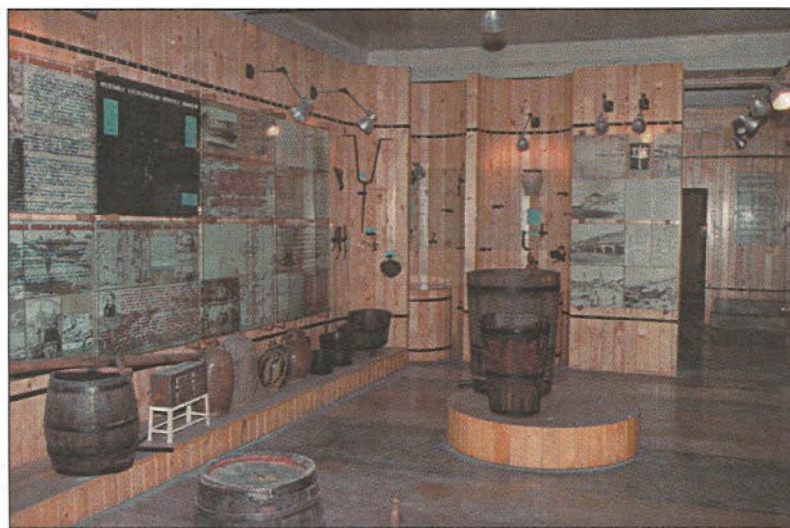
lor din Ghioroc, unde se găsește un ștrand renumit, un camping, un complex hotelier și debarcader. Ghioroc, Cuvin și Miniș, cum am mai spus, are o veche tradiție în cultivarea viței de vie, determinată de clima și așezarea geografică. Zona are atestare documentară din secolul al XIII-XIV-lea, (Miniș 1216 și Cuvin 1333). Vinurile din Miniș au devenit renumite în secolul al XVIII-lea, cînd au obținut mai multe distincții și premii în Europa. Tot aici se găsește stațiunea de cercetări viti-vinicole Miniș, situată în Ghioroc, aparținînd Academiei Române, care funcționează pentru toată zona de Vest a României.

Am avut norocul să gustăm cinci feluri de vinuri de Miniș: unul alb și 4 feluri de roșu, cadarca, burgund, burgund-savignon și un fel de merlot. Nu trebuie să fii specialist ca să-ți dai seama, ce calitate ai gustat. Noi am fost conduși

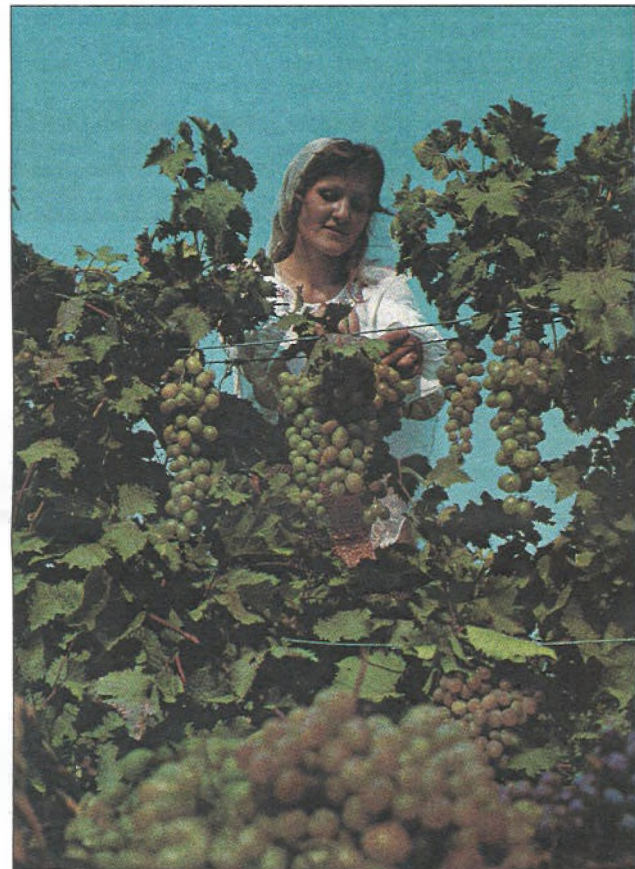
în gustarea vinului de „bătînul” specialist al regiunii, de la care am învățat mult în ceea ce privește calitatea vinului. Apoi am vizitat combinatul de prelucrare a strugurilor. Din păcate, în renumitele pivnițe nu am putut intra, căci tocmai atunci a fost o problemă cu curentul electric. După o cină bogată, am vizitat Muzeul Vinului din Ghioroc, care reprezintă istoria prelucrării vinului de pe aceste meleaguri. În timp ce s-a înserat, de pe deal, din depărtări s-au văzut luminile orașului Arad, iar în aer s-a simțit miresma atrăgătoare a frunzelor de viță de vie ruginite.

Ne-am întors acasă, ne-am îmbogățit și am adus cu noi vestea vinului de Miniș, cu speranța că în cuînd și la noi se vor putea gusta aceste vinuri, cu speranța ca și mulți alții vor vizita aceste meleaguri.

Șt. Orolan

Tradiția vinului în România

„Din toate părțile Europei, Tracia a fost poate cea mai veche și mai respectată pentru vinurile sale și aceea care și-a păstrat mai mult timp prestigiul.”

Raymond Billiard

România este o țară viticolă tradițională; o țară de vie și vin ca urmare a unei fericite dăruiri geografice. Veritabilele mărturii ale străvechii culturi bahice, descoperite în diverse colțuri de țară, sînt anterioare plugăritului, fiind datele în jurul anului 6000 înainte de Hristos, însă trecerea la cultura propriu-zisă a început cam din secolele V - I înainte de Hristos.

Mai mult sau mai puțin la vedere, viile se răsfăț sub mîngîierea soarelui pe plaiurile învăluite ale Moldovei, Dobrogei, Subcarpaților, Ținutelor, ajungînd pînă în ținuturile nisipoase din sudul Olteniei și în Cîmpia Crișurilor.

Vinurile românești au mul-

tă personalitate și sînt pline de virtuți. Licorile de Cotnari, de culoarea chihlimbarului, cu parfumul viilor în floare și avînd gustul parcă din dulceața stafidelor, sînt lăudate la nesfîrșit. De altfel, Cotnariul se înscrie în rîndul cîtorva dintre cele mai renumite podgorii europene, precum cele franceze din Champagne și Alsacia ori cele germane de pe valea Rinului.

Grasa de Cotnari - „regină a vinurilor românești” -, cu gust de fagure de miere și migdală amară, cu buchet suav, este delicioasa licoare cu care se încheie o masă regală.

Băbeasca, Cabernet-ul, Sauvignon-ul, Merlot-ul și Feteasca neagră, capodopere ale podgoriilor de la Nicorești, cu aroma și prospețimea strugurilor din care provin dau plăcuta senzație de vinuri pline și călduroase.

Feteasca albă, Feteasca regală, Reesling-ul italian, Aligoté-ul, Pinot-ul Gris, Galbena de Odobești, de culoare

galben aurie, cu buchet delicat, ispititor, ce păstrează miresma strugurelui dat în pîrg, sînt fala din totdeauna a podgoriilor Panciu, Odobești, Coțești, Dealul Mare, Țohani, Valea Călugărească și altele.

Tămîioasa românească de la Pietroasa și de la Ștefănești sînt vinuri de aur, vinuri fără rival, alături de care stau Merlot-ul, Pinot-ul Noir, Muscat Ottonel-ul, Feteasca de Țirnavă, toate stîrnind dorința degustării licorii lor catifelate și seducătoare.

Soiul de elită al podgoriilor Murfatlar este Chardonnay-ul, vin licoros, suav, cu buchet senzual. Toate aceste virtuți cîștigă în strălucire numai prin vechime, într-un răstimp de cel puțin 20 de ani.

În „Țara Vinului”, cum a fost numită România, într-un singur pahar cu licoare din viile ei, oaspeții pot simți în cerul gurii, odată cu aroma și răcoarea vinului, cu dulceața și finețea lui, și gustul pîinii de grîu, și susurul izvoarelor însoțite de renumita ospitalitate.